

H I T T U D O M Á N Y I F Ő I S K O L A
G Y Ő R
AZ ABORTUSZ - HELYZET MAGYARORSZÁGON
UN? ANALISI DELLA SITUAZIONE ODIERNA DEI CASI
DI ABORTO IN UNGHERIA
BAKKALAUREÁTUSI SZAKDOLGOZAT

Készítette: Szalai Gábor

Szaktanár: Soós György Norbert O.Praem.

2000

VÁZLAT

Sommario

BEVEZETÉS

- MI AZ ABORTUSZ?
- *A fogalmak tisztázása*
- *Mikor kezdődik az emberi élet?*
- *Az abortusz a történelemben*
- *Hogyan végzik az abortuszt?*
- AZ ABORTUSZ OKAI
- *Emberi okok*
- *Törvényhozói tényezők*
- *Negatív propaganda*
- AZ ABORTUSZ KÖVETKEZMÉNYEI
- *Egészségügyi szövődmények*
- *Pszichés következmények*
- *Demográfiai következmények*

- AZ EGYHÁZ TANÍTÁSA
- *Bibliai alapok*
- *Az egyházatyák véleménye*
- *Pápák megnyilatkozásai*
- *A katolikus erkölcsstan álláspontja*

- KIÚT A VÁLSÁGBÓL
- *Törvényalkotás*
- *Szociális helyzet javítása*
- *Keresztény nevelés*
- *Ellenpropaganda - Életvédő szervezetek*
- *Az egészségügy*
- *Örökbefogadás*
- *Lelki mozgalmak*

BEFEJEZÉS FÜGGELÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

TARTALOMJEGYZÉK

Sommario

Questo lavoro di baccalaureato è stato scritto con lo scopo di presentare lo sfondo della problematica deH'aborto in Ungheria. Il lavoro tratta delle connessioni da diverse angolature. Guardando oggettivamente alle norme morali fondamentali, ai diritti umani con gli occhi di un credente cercavamo di presentare in grandi linee questa questione che tocca da vicino la nazione e la Chiesa.

Nella prima parte del lavoro - dopo una chiarificazione terminologica - abbiamo considerato i principi della vita umana, confrontando punti di vista e visioni. La prima domanda che nasce immediatamente - quando inizia la vita umana - sta al fondamento della questione. Dopo aver interrogato la filosofia, la biologia, la Sacra Scrittura ed i Padri della Chiesa, il punto di vista cristiano rimane sostanzialmente uguale: la vita umana inizia con il concepimento.

Nella parte seguente abbiamo analizzato le quattro cosiddette indicazioni che nella maggior parte dei casi sono nominati come cause o (giustificazioni) dell'aborto.

Dopo ciò il lavoro tratta delle inconseguenze della legislazione ungherese.

Si tratta ancora delle complicazioni dell'aborto per quanto riguarda la salute della donna e delle conseguenze demografiche tragiche che caratterizzano la situazione odierna in Ungheria. Segue l'insegnamento della Chiesa in materia di aborto, i Padri della Chiesa, le encicliche papali prolungano quanto detto dalla

Sacra Scrittura. Nello medesimo capitolo

esponiamo l'opinione di diversi moralisti.

Alla fine troviamo un'enumerazione di alcune possibilità, se non di soluzione, almeno di rimedio alla ferita dell'aborto, e abbiamo anche sottolineato l'atteggiamento cristiano responsabile che accetta la vita come dono di Dio, costruendo così il Regno di Dio e mostrando una via verso l'Ungheria cristiana.

BEVEZETÉS

Dolgozatom Magyarország abortusz helyzetét vizsgálja. A téma aktualitását adja az abortuszok magas száma, a csökkenő szülési kedv, a halálozások emelkedése, vagyis fogyó társadalmunk. Négy évtizeden át hallgatás vette körül az abortuszt. A keresztény emberek azonban nem hallgathatnak, hiszen a megfogant emberi élet helyzete veszedelmet jelent a családokra és a magyar társadalomra nézve.

Korunk erkölcsi életére és gyakorlati megoldásaira ellentmondásosság jellemző. A tudományos kutatás jelentős része az élet megmentésére és meghosszabbítására irányul. Újabb gyógyszerekkel és korszerű terápiákkal a reménytelennek látszó esetekben is életmentő és életet megőrző beavatkozásokat alkalmaz, ugyanakkor az élet megsemmisítésének módzatait is kutatja. A nőgyógyászat és a szülészet területén a kutatás mindent megtesz az új élet létrejöttének érdekében (ld. mesterséges megtermékenyítés). Ezzel ellentétben a legrafináltabb eszközöket dolgozza ki a már megfogant - de elutasított - magzati élet megölésére.

E dolgozat célja, hogy feltárja az abortusszal kapcsolatosan felmerülő kérdéseket, egyértelmű útmutatást adjon az emberi élet tiszteletéről, amelyet a Katolikus Egyház már számos esetben megfogalmazott. Bemutatja az indítékokat, amelyek felmerülnek napjainkban az abortusz kérelmezésekor, rámutat a következményekre, melyekkel számolni kell a XXI. század elején, valamint igyekszik a felmerült súlyos gondokra megoldást találni, hiszen nemzetünk jövőjéről van szó. Ráébredünk-e arra, hogy gyökeres változásra van szükség? Minden bizonnyal a kialakult válságos helyzet hosszú évtizedekig a magyar társadalom súlyos elméleti és gyakorlati gondját fogja jelenteni.

•MI AZ ABORTUSZ?

• A fogalmak tisztázása

Ma Magyarországon kevesen tudják pontosan, hogy mi az abortusz. Ez nemcsak a népesség nagy részéről mondható el, hanem a legilletékesebbek, maguk a terhesség-

megszakításra jelentkező várandós anyák sem tudják. Sokukban csak a tudatosodik, hogy miműtét során történik velük, de vannak akik fel sem fogják!

Fontosnak tartom dolgozatom elején tisztázni az abortusz fogalmát és azokat a fogalmakat, ill. kérdéseket, amelyek felmerülnek ezen témával kapcsolatban.

Abortusz (a latin aborior, 'elvetél', 'idő előtt világra jön' igéből), magzatelhajtás, angyalcsinálás, kaparás, küret: a szó általános értelmében a még életképtelen magzat eltávolítása a méhből; szorosán véve az emberi magzat távozása vagy eltávolítása a méhből; az alábbiakban: az emberi magzat távozása vagy eltávolítása az anyaméhből 28 hetes kora előtt. Későbbi időpontban már koraszülésről van szó. Erkölcsi szempontból az abortusz lehet: akaratlan vagy spontán, ha a magzat külső beavatkozás nélkül, betegség következtében távozik az anyaméhből. Ez önmagában nézve egészségügyi kérdés, megelőzése és gyógyítása az orvostudományra tartozik. Korábbi művi abortusz következménye is lehet, ami miatt az anya képtelenné vált magzat kihordására. Művi vagy mesterséges az abortusz, ha a magzat méhen belüli életét külső beavatkozás szakítja meg (ezt az abortuszt terhességmegszakításnak is mondják). Közvetlen művi abortuszról van szó, ha a beavatkozás célja a magzat megölése, közvetett művi abortuszról, ha a beavatkozás célja az anya meggyógyítása, de következményeként a magzat eltávozik az anyaméhből. A közvetett művi abortusz orvosi-etikai kérdés, melynek megoldását a duplex effectus elv teszi lehetővé.¹

- **Mikor kezdődik az emberi élet?**

Ez az első és legfontosabb kérdés, amire feltétlenül válaszolni kell. Válaszolhatunk vallási, filozófiai és biológiai szempontból. Az abortusszal kapcsolatos viták során

felmerülő félreértések nagy része abból származik, hogy az emberek összekeverik ezeket a ¹

Magyar Katolikus Lexikon, Bp., 1993, SzIT. I. kötet, 16. p.

szempontokat. Mindegyik jogos szempont, de a törvényhozás alapjául csak az egyik választható.²

Általában a vallások a lélek teremtését (animáció) tekintik az emberi élet kezdetének. A hívők azonban nem értenek egyet abban, hogy Isten mikor teremti a lelket. Sőt az emberek jó része nem is hisz a lélek létezésében.

De az is megnehezíti a válaszadást az a tény is, hogy a különféle vallások tanításai nem egyeznek az emberi élet kezdetét

illetően.

Milyen időponttól beszélhetünk tehát arról, hogy az embrionális fejlődésben már a személyes voltunk magját hordozó emberi lélek jelenik meg? A Szentírás nem ad eligazítást az animációra vonatkozólag. Az erkölcszociológia fejlődésén belül, nagyjából a középkortól számítva kísérhető nyomon két nézet szinte párhuzamos vitája. A görög filozófiából a legnagyobb visszhangot Arisztotelész nézete keltette, főként Aquinoi Szent Tamás közvetítésével. Eszerint az emberi magzat embrionális fejlődése során először vegetatív (növényi) fokozaton megy át, majd szenzitív fokon (amely megfelel az állati léleknek), míg végül - nagyjából az agy kifejlődésével - jut el az emberre jellemző, értelmes lélekkel rendelkező állapotba (anima rationalis). Ez az ún. szukcesszív animáció elmélete. Ma ez a nézet általában a méhbe való beágyazódásig megy el. Ezzel áll szemben az ún. szimultán animáció elmélete, mely szerint a megtermékenyített petesejt már úgy tekinthető, mint a sajátos emberi élet hordozója, beleértve az emberi lelket is.

A genetika ma már eldöntötte, hogy a megtermékenyített petesejt az emberre van beprogramozva. Nehéz megmondani személyes voltunk s vele szellemi lelkünk megjelenésének pontos kezdetét. Az Egyház tanítása szerint a fogantatás pillanatára kell időzítenünk a lélek megjelenését.

Egy fontos, tisztázandó kérdés, hogy mikortól számít a magzat élőlénynek, illetve embernek? Az orvosi nyelv a megtermékenyített petesejtet *zigótának* nevezi, amely egyetlen sejt, és a megtermékenyítést követően osztódni kezd, s ezáltal kialakul az *embrió*, amely elnevezés jelenti a meg nem született gyermeket a megtermékenyüléstől a szív működés megindulásáig. Ezután, a születésig *magzatról* beszélhetünk. A szív működés az embernél a fogamzást követő hatodik héten indul meg, tehát az embrionális kor hat hét, a születésig tartó magzati kor harmincnégy hétig tart.

M. JOHN C. WILKIE, BARBARA WILKIE: Abortusz - kérdések és válaszok, Bp., 1998, 19. p.

Az egyed élete egyértelműen a fogamzáskor kezdődik. Biztosan tudjuk, hogy az anyaméhben fejlődő lény él. Biológiai szempontból a zigóta és a megszületett egyed azonos, mivel a zigótában ugyanaz a kódolt információ van jelen, mint a későbbi szervezetben, csak megfelelő körülmények kellenek ahhoz, hogy a magzat megszülessen. Nem létezik olyan határpont a megtermékenyítés és a születés között, amely a fejlődésben olyan minőségi ugrást jelentene, amely alapján azt állíthatná bárki, hogy itt még nem emberi életéről van szó, s a következő lépésben már igen. Az egyik fejlődési szakasz sem alacsonyabb rendű a másiknál az ember életében (egészen az öregkorig). Semmi sem

jogosít fel arra, hogy valamelyik szakaszt kizárjuk az emberi létből. Arról nem is beszélve, hogy ha a magzatot élőlénynek tekintenénk, de embernek nem, vajon milyen kategóriába sorolhatnánk ezeket a "lényeket"? Arisztotelész szerint az ember nem emberré válik, hanem a fogantatástól az.

•Az abortusz a történelemben

A magzatelhajtást - mint születést korlátozó módszert - ősrégi időktől alkalmazza az emberiség. A régi kultúrák különböző módon ítélték az eljárás erkölcsi jellege felől. Két nagy görög filozófus, Platón és Arisztotelész megengedettnek tartotta az abortuszt, hogy így megóvják a görög városállamokat a túlnépesedéstől. Bár Arisztotelész ellenezte a magzat elhajtását, ha az már megmozdult.

A sumérek, asszírok és perzsák törvénykönyvei szigorúan tiltották az abortuszt. Keményen büntették azokat, akik a még meg nem született gyermek halálát okozták.

Például az emberiség "ős" törvénykönyvei közül Hammurabbi törvénykönyve szól a magzat védelméről. Ha egy nemes egy másik nemes lányát megütötte, és az ezáltal elvetélt, 10 siglum ezüstöt kellett fizetnie a magzatért. Ha a várandós anya is meghalt, akkor a bántalmazó lányát kivégezték. A rendelkezésekből egyértelmű az anya életének, valamint a magzat jogainak védelme, bár érezhető, hogy itt nem a szándékos művi terhesség-megszakításról van szó.³

Viszont az ókori Rómában nem csak a magzatelhajtás, hanem még a csecsemőgyilkosság is megengedett volt, erkölcsi és jogi tekintetben egyaránt. Csak akkor számított büntetendő cselekménynek, ha az apa engedélye nélkül történt. Ez a magatartás a

vö.: Ókori keleti történeti chrestomatika, szerk.: WARMATA JÁNOS, Bp., 1965,
Hammurabbi
törvénykönyve, 144. P

császárkori Rómában akkor változott meg, amikor a népesség száma erősen csökkenni kezdett.

Tehát az abortuszt ismerték a görög-római kultúrkörben, sőt orvosok (Hippokratész és Aesculapius) az anyák megmentése érdekében alkalmazták is. A Kr. u. 1-2. században rendkívül elterjedt a magzatelhajtás, de a keresztények ismertetőjegyeként tartották számon, hogy nem ölik meg magzataikat. Athenagoras, Minucius Félix és Tertullianus tanúskodik az Egyház abortuszt tiltó fölfogásáról, majd Nyugaton és Keleten egyaránt zsinati döntés született a kérdésben. 300 körül Hispániában az elvirai zsinat így határozott: „Ha egy asszony férje távollétében házasságtörő kapcsolatból fogant, és tette után megölte gyermekét, úgy határozunk, hogy még élete végén sem szabad megadni neki a közösségben való részesedést, mert bűnt bűnre halmozott. ... Ha egy katekumen nő házasságtörésből fogant, és megöli gyermekét, úgy határozunk, hogy csak élete végén kereszteljék meg.”⁴ Azaz a zsinat kiközösítéssel, ill. a halál előtti utolsó pillanatban való befogadással sújtotta az abortuszt elkövető asszonyt (63, 68. kánon). Keleten, 314-ben az ankürai zsinat enyhített a korábbi, szigorú törvényen: „Úgy határoztunk, hogy 10 évet töltsenek vezeklésben a megfelelő fokozatok szerint (21. kánon).”⁵ 524: a hispániai léridai zsinat kimondta: „Akik házasságtörés után gonoszul megölni próbálják a magzatot vagy a megszületett gyermeket, mind a férfit,

mind az asszonyt csak 7 év után fogadják vissza az egyház közösségébe.”⁶ 678: a konstantinápolyi 6. egyetemes zsinat 92. kánonja azokat az asszonyokat, akik abortuszt okozó szereket, vagy a magzatot megölő mérget vesznek be, a gyilkosoknak járó büntetéssel sújtotta. Míg az egyházi törvényhozás az abortuszt gyilkosságként ítélte el, a moralisták és jogászok körében fölvetődött a kérdés: vajon minden abortusz gyilkosság-e?

A kérdést az animáció mindmáig megoldatlan problémája indokolta, s a 11-12. századtól tekintélyes képviselői voltak a nézetnek, hogy bizonyos ideig a magzat nem hordoz értelmes lelket, ezért az animáció időpontja előtt elkövetett abortusz bűn ugyan, de nem emberölés. A 16. század végén V. Sixtus, aki híressé vált szigorú törvényeiről, az abortusz kérdésében adta ki az Effrenatam kezdetű bullát.⁷

Magyarországon egészen a legutóbbi időkig a katolikus egyház és a polgári törvények egyaránt tiltották az abortuszt, de ennek ellenére a közvélemény hallgatólagosan tudomásul vette a nemkívánt terhesség megszakítását. Ez főleg az egykézű vidékeken

⁴ Magyar Katolikus Lexikon, Bp., 1993, Szt. I. kötet, 16. p.
⁵ uo. 16. p.
⁶ uo. . p.
⁷ ö.: Magyar Katolikus Lexikon, Bp., 1993, Szt. I. kötet, 16-17. p.

(Baranya, Somogy és Tolna vármegyék) vált általános szokássá. A magzatelhajtás végrehajtója a bábaasszony vagy maga az anya volt. 1931-től becslült adatokkal

rendelkezünk a születéseket valamint vetéléseket, illetve az abortuszokat illetően.⁸ (lásd:

•a, l.b táblázat) 1956 után a polgári törvények szerint az abortusz gyakorlatilag legalizálódott Magyarországon. Azt megelőzően - még a Rákosi-éra alatt is - tiltott volt a művi terhesség-megszakítás. („Ratkó-korszak”)

Az utóbbi fél évszázadban megdöbbentő számú abortuszt hajtottak végre. A meglévő adatok csak a legális művi terhesség-megszakításokra vonatkoznak, nem számolva bele a törvénytelen beavatkozásokat, és a spirál, valamint a gyógyszeres abortív hatást előidéző szereket. 1950 és 1980 között összesen 4.528.240 abortuszt végeztek, azaz átlagosan naponta 325-öt. Az abortuszok magas száma 1973-ig állandósul, majd a fogamzásgátlók hatására csökkent. Az 1970-es években volt olyan, amikor az évi abortuszok száma kétszázezer körül mozgott. A '80-as évektől az éves abortuszok száma 78.000 - 90.000 között ingadozott.⁹ Tehát az elmúlt ötven évben az abortuszok száma elérte a 6,5 milliót hazánkban. (1. 2. tábl.)

Abasáron 1991-ben egyedülálló emlékművet állítottak, az akkor "még csak" 5 millió kioltott magyar gyermekéért, amelyet azóta számos bel- és külföldi politikus keresett fel, és rövid idő alatt az élők közös engesztelő imahelyévé vált.

4. Hogyan végzik az abortuszt?¹⁰

A művi terhességmegszakításnak három fő csoportja van:

- Azok az abortuszok, amelyek során a méhbe alulról hatolnak be.
- Azok, amelyeknél valamilyen mérget használnak a magzat megölésére, majd azt

követően a méh egyfajta szülési folyamat során kiürül.

- Azok, amelyeknél a méhbe felülről hatolnak be.

⁸ Magyar Tudomány, 1990, 7. szám, 830-831. p.

⁹ MOLNÁRFI TIBOR: Nemzeti létünk és az abortusz, in: "Együtt az életért fenntartások nélkül", első napi előadások, 1990. V. 11-12., 36-37. p.

¹⁰ vő.: DR. FARKAS JÓZSA MÁRTON: A fiatalok terhességmegszakítása és fogamzásgátlása, Bp., 1985, 28-115. p.

- **Az alulról végzett abortuszok típusai**

Az egyik az ún. *menstruációs szabályozás*: Ez egyfajta igen korai vákuum-aspirációs abortusz, amelyet minden hónapban elvégeznek, terhességtől függetlenül. Az eljárás lényege, hogy a méh tartalmát egy vékony szívóval kiszívják.

Másik módszer az előbb már említett *vákuum-aspiráció*: Ennél az abortőr (nem nevezném orvosnak) előbb lebénítja a méhnyak záró izomgyűrűjét, majd szétfeszíti azt.

Ezután a méhbe juttat egy műanyag csövet, amelynek a vége késszerűen éles. A szívóerő a gyermek testét darabokra tépi, majd leszívja a mélyen a méhfalba gyökerezett méhlepényt is a méhfalról. Végül a magzat darabjait egy palackba szívják. Az alkalmazott szívóerő

huszonkilencszer erősebb, mint egy otthoni porszívó.

Harmadik "megoldás" az ún. *dilatáció(tágítás)* és *curretage(küret)*: Hasonlít a szívásos abortuszhoz annyiban, hogy itt is ki kell tágítani a méhnyakat. Ez az ún. Hegartágítókkal történik, melyek a méh hajlásának megfelelően hajlított fém pálcák fél milliméterenként növekvő átmérővel. Miután a műszerrel elérik a megfelelő tágasságot, az abortőr egy küretkanalat, hurok alakú acél kést juttat be a méhbe. Ezzel az eszközzel a magzatot és a méhlepényt darabokra vágja, és kikaparja a darabjait egy tálba. Az

ismertetett három módszert a terhesség első trimeszterében (1-3. hónap) végzik.

A 12. hét után alkalmazzák a *tágítás* és *kiürítés* módszerét: Ehhez egy fogószerű eszközre van szükség, mert a magzat csontjai már megkeményedtek. Az abortőr felnyúl a fogóval a méhbe - miután erőszakkal kitérítette a méhnyakat -, megragadja a magzat egyik lábát vagy más testrészét, és egy csavaró mozdulattal leszakítja a test többi részéről. Ezt újra meg újra megismétli. Az aszisztens feladata a test részeinek az összeállítása.

- **A mérgezéssel történő abortusz formái**

Az egyik RU-486 vagy Mifegyne (Mifepriston) néven ismert szer. Ennek a vegyületnek az engedélyezése Franciaországban 1988. szeptemberében történt. Franciaországon kívül eddig Angliában, Németországban és Ausztriában került bevezetésre. A szer hatóanyaga a petefészek sárgatest hormonjának, a progeszteronnak a hatását függeszti fel. Ha a progeszteron termelése leáll, illetve ebben az esetben kioltják, a magzat elsorvad, meghal. A terhes nő, ha észleli havivérzésének elmaradását, jelentkezik a tablettát alkalmazó kórházban, ahol megfelelő vizsgálatok után - a terhesség 50. napjáig bezárólag - megkapja a szert. Majd 48 óra elteltével, miközben a magzat már elhalt,

hüvelyen át vagy intravénásan prosztaglandint kap, mely az elpusztult magzat kilökődését elősegíti. Ezen eljárás alkalmazására csak kórházban kerülhet sor, mivel olyan erős vérzés léphet fel, hogy véradásra is sor kerülhet.

Másik formája a *sómérgezéses* eljárás, amelyet a terhesség 16. hete után használnak. Ilyenkor a méhnyakon át egy nagy tűvel átszúrják a méhfalat és a magzatburkot is. Koncentrált sóoldatot fecskendeznek be a magzatvíz helyébe. A gyermek ezt a folyadékot belélegzi, lenyeli, a mérreg hatására kínlódik, rángatózik. Több mint egy óras szenvedés után hal csak meg. Másnap megjelennek a "szülési fájdalmak" és a nő megszüli halott gyermekét.

- **Felülről végzett abortuszok**

Legáltalánosabb módja az ún. *hysterectomy*: Ezt fejlettebb magzatok esetében alkalmazzák. Nem más, mint egyfajta korai császármetszés. Az anya hasát és méhét sebészeti módszerekkel felnyitják. A gyermeket kiemelik a méhlepénnyel együtt, majd a szemébe dobják. Az abortőr egy kis babát emel ki az anyaméhből, aki lélegzik, megpróbál sígni. Ráborítja a méhlepényt, amitől megfullad. Egy másik megoldás, amit ilyenkor használnak, hogy a kiemelt élő magzatot vizes vödörbe dobják, és ott megfullad. Mások elvágják a baba köldökzsinórját, amikor még a méhben van, így nem kap oxigént, és megfullad. Várnak kb. 5 percig, majd kiemelik a meghalt gyermeket.

Hazánkban a fenn ismertetett módszerek közül a legelterjedtebb, és leginkább alkalmazott a vákuum-aspiráció. 1993. január 1-jétől törvényileg tiltották be a küretkanállal végzett műtéteket, mivel nagymértékben veszélyeztették az anya egészségét. Előre haladott terhességek esetén használják a mérgezéses eljárást (só, ill. cukoroldat), valamint a hysterectomia-t. Az RU 486 még nem került bevezetésre, azonban Szegeden folynak kísérletek, melyek célja egy esetleges későbbi forgalmazás.

• AZ ABORTUSZ OKAI

Az okok keresésénél és vizsgálatánál tisztán kell látni, hogy a nőknek nem hobbija az abortusz. Általános tapasztalat, hogy a magzatelhajtásra jelentkezők nem saját jószántukból keresik fel a klinikákat, hanem férjük vagy a partnerük nem fogadta el a gyereket. Az abortusz egy nő életében a legnagyobb kudarcot jelenti. A magzatától megválni készülő (kényszerülő) nő megfosztatik az élete teljességéhez vezető lehetőségtől, az élet adásától. Át kell élje a totális elhagyatottság és kiszolgáltatottság állapotát. Az abortusz jogának a "kivívásával" a nők nagymértékben ki vannak szolgáltatva a férfiaknak. A férfiak nagy része Magyarországon úgy érzi, hogy neki semmi köze az abortuszhoz.

Ez a fejezet arra keresi a választ, hogy mi az oka mégis a nagy számú abortusznak hazánkban. Egy lényeges összefüggésre kívánok rámutatni. A közgondolkodás formálásában nagy szerepe van a médiának. Az információkat az emberek elsősorban a televízió műsoraiból veszik. Erről tesz tanúságot egy 1992-ben végzett közvéleménykutatás is. Ebből kiderül, hogy az abortuszpártiak tábora nagyobb, mint az abortuszt ellenzőké. Jól mutatja ezt a szóhasználat változása is: áldott állapot, várandós, más állapot, állapotos, terhes állapot, terhes.

•Emberi okok

Az abortuszpárti társadalom azt vallja, a nők számára azért kell megkönnyíteni az abortusz körülményeit, mert ezek a lányok-asszonyok válsághelyzetbe kerültek, a zsákutcából való kilábalást jelentheti a terhességmegszakítás. Azonban az esetek túlnyomó többségében ilyen krízishelyzetekről szó sincs. Sokkal inkább szó van arról, hogy egy felelőtlen propaganda hadjárat nyomán kialakult felelőtlen életszemlélet, életvitel következményeinek vállalásához nincs elég akarat és elszánás, vagy arról, hogy az önző és elkényelmesedett tudatban egyszerűen nincs alternatíva a megváltozott, esetleg lemondást és áldozatot is követelő élet vállalására.¹¹

A különböző okokat a szaknyelv indikációknak (indíték) nevezi, amelyeket négy csoportba szokás sorolni: a., egészségügyi b., eugenikus c., szociális d., erkölcsi.

¹¹PAKSY MÁRIA: Szeresd és engedd élni. Bp., 1994, 23. p.

•egészségügyi indikáció

Az egészségügyi indikáció az anya egészségének védelme érdekében jogosít fel a magzat megölésére. Az Egyház tanítása szerint a magzatgyilkosságot el kell ítélni, de pl. a pápai megnyilatkozások az anya életének megmentésére a közvetett abortuszt megengedhetőnek tartják. A ma Magyarországon érvényben lévő 1992. évi LXXIX.

Törvény - ami a magzati élet védelméről szól - a 6. § első bekezdésének a. pontja így szól: „A terhesség a 12. Hétig szakítható meg, ha azt az állapotos nő egészségét súlyosan veszélyeztető ok indokolja.”¹²

A katolikus erkölcstan szerint az abortusz közvetlen formája megengedhetetlen. Ez ugyanis egy élet kioltásának bizonyul, súlyos bűn. E tilalom alapja az ember földi életét védő természetjog, az ember, a magzat élethez való joga, és az embernek örök életre szóló meghívása, melynek csak a megszületett, öntudatos ember tud az üdvösség útján eleget tenni. Viszont az „indirekt” abortuszt megengedetté teheti a nagyobb értékek szolgálata. Ilyenkor alkalmazható a duplex effectus elv morális szempontból.¹³ Amint ismeretes, a kettős okozat irányelve olyan esetekben ad útmutatást, amikor a cselekedetnek vannak jó és rossz következményei is. Ilyen esetekben a cselekedetek akkor engedhetők meg, ha a cselekedet tárgyánál fogva önmagában véve jó, vagy közömbös, ha a rossz következmény a jónak létrejöttét nem előzi meg. Ez ugyanis azt jelenti, hogy a jó a rossz következmény eredménye, vagyis a rossz okozat eszköz a jó okozat mint cél megvalósításához. Ha megfelelően súlyos okok léteznek a rossz nem szándékolt létrejöttéhez, ez a feltétel biztosítja a cselekvő szándék tisztaságát.

Az „indirekt” abortusz erkölcsileg nem ütközik akadályba. Ilyen eset áll fenn pl. a méhen kívüli terhességnél. Az orvostudomány mai állása szerint az anya életét csak úgy lehet megmenteni, ha a magzatot műtéttel leválasztják. Itt tehát két emberi élet áll egymással szemben, az anya és a gyermek élete. Ebben az esetben a várandós anya életét csak olyan eszközzel szabad megmenteni, amely közvetlenül nem veszélyezteti a magzat életét. Ennél a rendellenességnél a méhkürt eltávolítása megengedhető, mivel a méhkürtöt egy életellenes patológus szervnek lehet tekinteni ebben az esetben. Eltávolítása

„közvetlenül” az anya életét védi, és a magzat halálát csak „közvetve” okozza. A méhkürt sebészeti eszközökkel való kiürítése azonban az anya életét csak „közvetve” biztosítja, a

¹² in: Magyar Közlöny, 1992./132.(XII.23.)¹³ Magyar Katolikus Lexikon, Bp., 1993, SzIT, 16. p.

beavatkozás „közvetlen” következménye viszont a magzat halála. A sebész a magzat halálát nem is szándékozza, és közvetlenül nem is okozza.

Egyre több teológus azonban a józan ésszel inkább egybehangzónak találja azt a szemléletmódot, hogy a sebészeti eljárás (pl. a méh eltávolítása) egyidejűleg okozza a magzat halálát is. Az anya életének megmentése és a magzat elpusztítása ugyanannak a sebészeti beavatkozásnak az eredménye. Az orvos mindkét követelmény tudatában, bár nem ugyanolyan szándékolásával, hajítja végre a műtétet.

A magzat halálának erkölcsi megengedtségét tehát sokkal ésszerűbb azzal indokolni, hogy az okozza a kevesebb kárt. A kérdés pontosan az, hogy kinek a halála fog több vagy kevesebb kárt okozni. Amikor tehát a két élet kikerülhetetlenül veszélyezteti egymást, azt az életet kell előnyben részesíteni, amelyiknek a halála több kárt

okozna. Ha egy terhesség kikerülhetetlen veszélyt okoz mindkét fél számára, az anya életét veszélyeztető ártatlan magzat „ártalmasnak” tekinthető, ha az anya halálával nagyobb kár keletkezne, mint a magzatéval. Mivel a magzat halálával járó jövőbeli kárt ma nem lehet tárgyilagosan felmérni, a képességeit és kapcsolatait már kialakított, felnőtt felelősséggel bíró anya halálát kell általában nagyobb kárnak tekinteni. A nagyobb kár még inkább nyilvánvaló, amennyiben az anya halála a magzat halálát is fizikai szükségszerűséggel maga után vonja.

A magzat halála tehát nem azért engedhető meg, mert az csak közvetve kapcsolódik az anya életének megmentéséhez, hanem pont ellenkezőleg, mivel az elkerülhetetlenül össze van kapcsolva a nagyobb kár megelőzésével, az anya életének megmentésével.

Az abortusz-kérdést illetően azonban a legtöbb problémát nem az okozza, hogy élet áll élettel szemben, és meg kell menteni az anya életét. Sajnos inkább más emberi értékeket (vagy inkább érdekeket) akarnak biztosítani, mintha azokat veszélyeztetné a terhesség állapota.

•eugenikus indikáció

Az eugenikus, vagy más szóval faj nemesítő indikáció szerint meg szabad ölni a magzatot, amennyiben súlyos testi vagy szellemi károsodással jönne világra.

A LXXIX. törvény 6. §-ának b. pontja így fogalmaz: „A terhesség 12. hetéig megszakítható, ha a magzat valószínűsíthetően súlyos fogyatékoságban vagy károsodásban szenved.”¹⁴

¹⁴in Magyar Közlöny, 1992./132.(XII.23.)

Az Egyház tanítása szerint ilyen előre látható károsodásokat (szülők betegségei, fogyatékoságai) a nemzéstől való tartózkodással kell elkerülni. Egyébként pedig semmi nyomorúság nem szünteti meg az emberi élet értékét. A fogyatékos, tartósan beteg ember szolgálata a családban igen nagy értékek forrása lehet. Sőt azt sem zárja ki az Egyház tanítása, hogy ezek a fogyatékos, sérült emberek a maguk szintjén boldogok, egyáltalán amiatt, hogy léteznek, s már csak ezért sincs senkinek, még a szülőknek sem joga ezt a boldogságot megtagadnia tőlük. Az Egyház tehát ezt az indikációt nem tartja elfogadhatónak. Ennek a felfogásnak a szélsőséges következményeit a náciizmus mutatta meg leginkább a történelemben.

Az eugenikai okokból alkalmazott magzatelhajtás híveinek álláspontja: Jobb a gyermek szempontjából, ha meg sem születik, mintsem egy életen át szenvedjen a születési zavarokból eredő következményektől. Ha a fejlődő magzatban rendellenességek, hiányosságok állapíthatók meg, sokkal jobb őt az anyaméhben elpusztítani.

Sokféle ok lehet ennek a rendellenességnek az elindítója. Sokszor arra hivatkoznak, hogy a genetikai okokból végrehajtott magzatgyilkosság elsősorban a gyermek javát tartja szem előtt, és csak másodsorban nézi az

anya vagy a szülők előnyeit. Az eljárás hívei közül sokan kötelezővé szeretnék tenni a nagyobb mérvű rendellenességekkel születendő gyermekek elpusztítását még a születésük előtt.

Az eljárásmód erkölcsi kiértékelésénél itt is össze kell hasonlítanunk az egymással szembenálló értékeket. Az érvelés azt állítja, hogy a gyermekeket megkíméljük azoktól a szenvedésektől, melyeket fogyatékoságuk miatt kellene elszenvedniük. A szülőket és a társadalmat pedig attól a tehetől kímélnék meg, mellyel a nem normálisan született gyermekek terhelnék őket. Össze kell tehát mérnünk a terhelten született gyermekek életének értékét a szülői és társadalmi előnyökkel.

A tény az, hogy az effajta magzatelhajtás nem a szenvedő alany, a fogyatékosan megszületett gyermek javát szolgálja, hiszen nem gyógyítja, hanem elpusztítja azt, akin állítólag segíteni akar. Jó lenne, ha meg tudnánk akadályozni azt, hogy valaki így szülessék. Vagy ha már egyszer valaki így kezdte az életét, meg tudnánk gyógyítani. De ez a vágyunk még nem ad jogot arra, hogy amíg nem tehetünk a gyógyítás területén sokat, a csírázó életet elpusztítsuk. A tapasztalat azt mutatja, hogy ha egyszer egy ilyen gyermeknek megnyitjuk az élet kapuját, élvezni tudják az életet a maguk módján. Nem egy közülük szeretetreméltó, fontos tagja lett családjának, és hasznos tagja a társadalomnak. Az ember természete szerint társas lény. Közösségi természetünk teszi feladatunkká, hogy gondját viseljük ezeknek az embereknek.

•erkölcsi indikáció

Eszerint, ha erőszakból, vagy erkölcstelen kapcsolatból fogant meg egy élet, a belőle származó erkölcsi károk elkerüléséért meg szabad ölni a magzatot.

Ezt a nézetet már XI. Ince pápa is elítélte. Rögtön le kell szögezni azt is, hogy a társadalom feladata csökkenteni a megvédett életet kísérő hátrányokat. Személyiségének fejlődése érdekében minden gyermeknek - akár házasságból, akár házasságon kívül született - egyformán joga van a társadalom védelmére. Az árváknak és eldobott gyermekeknek a társadalom különös védelmet kell, hogy nyújtson. Ha már az anya nem akar botrányt, vagy nem tudná szeretni gyermekét, mert az tragikus körülmények között fogant, a társadalomra tartozik a gyermek felnevelése. Ez még mindig humánusabb eljárás, mint a gyermek elpusztítása.

Az a nő, akinél a terhesség erőszak és/vagy vérfertőzés útján lép fel, kegyetlen és embertelen erőszak áldozata lett. Lelki kínjai és gyötrelmei ennek az erőszakos cselekedetnek a következményei. Sokan azt állítják, hogy a nő lelki egyensúlyát úgy lehet biztosítani, ha megölik magzatát. Az abortuszt tehát gyógyítás céljából alkalmazzák. Az is ott van a köztudatban, hogy aki erőszak vagy vérfertőzés áldozata lett, nem köteles kihordani magzatát, ami ennek az igazságtalan egyesülésnek a gyümölcse, azért, mert a terhesség kilenc hónapon át arra emlékeztetné, hogy mit is követtek el ellene; s ez is csak súlyosbítaná lelki kínjait. Az erkölcsi indikáció szerint

nagyobb érték tehát a nő lelki egyensúly, lélektani megnyugvása, mint a magzat élete. Hozzáteszik, hogy a magzat jogtalanul támad az anya becsületére, és ezért igazságos és erkölcsileg helyes, ha a jogtalan támadót elpusztítják.

Mikor az erőszak áldozatairól tárgyalunk, nem lehetünk részvétlenek a valóban ártatlan és áldozatul esett anyákhoz sem. Tudjuk, hogy ezek az esetek mennyi testi és lelki gyötrelmet eredményeznek. Az erőszak áldozatait lehetőleg azonnal orvosi segítségben kell részesíteni, és így esetleg megakadályozni a fogamzást. De ha már egyszer megtörtént a fogamzás, akkor megint csak az értékek szembeállítása és felbecsülése után szabad dönteni. Itt a magzat élete és a nő erkölcsi élete, illetve lelki egyensúlya áll egymással szemben. A kérdés az, hogy kinek melyik dolog az értékesebb és a fontosabb.

Tudatosítanunk kell azt is, hogy a magzat nem támadó fél. Az erőszakos támadó fél az erőszakot elkövető férfi volt, a magzat éppúgy ártatlan áldozata annak a támadásnak, mint az anya. Ezen az alapon tehát nem szabad elpusztítani egy emberi életet. Az

édesanyának meg kell adni minden segítséget szociális, vallási, pszichológiai téren, esetleg elő kell készíteni az örökbefogadás lehetőségét.

•szociális indikáció

A négy indíték közül talán ma a legtöbbet hangoztatott indok, amely a család anyagi helyzetére hivatkozva öli meg a magzatot, mint aki már a meglévő életszínvonalat támadja.

Megdöbbenő, hogy napjaink Magyarországon két gyermek léte egy családban a harmadik számára szinte biztos halálos ítéletet jelent. Vajon kinek van joga, s ha van, milyen alapon eleve diszkriminálni egy leendő életet, azért, mert családjában harmadik, esetleg negyedikként születne meg. A leggyakrabban hangoztatott szociális indokok közé tartozik, hogy pl. kicsi a lakás, az új családtag megfosztaná a családot az autótól, nyaralótól, anyagi felemelkedéstől. De ezek nem elegendő okok ahhoz, hogy elvegyük a magzatoktól azt a lehetőséget, hogy esetleg a később megváltozott, jobb körülmények között életük kiteljesedjen. Sok példa van arra, hogy éppen az ilyen hátrányos helyzetű családokból születtek kiváló, a társadalom számára is hasznos személyek.

Ma nagy probléma a lányanyák helyzete is ebben a kérdésben. Sok lány meg akar szabadulni a tehernek tartott magzatától. Ők a házasság előtti felelőtlen nemi kapcsolatok következtében lesznek terhesek, s ilyen esetekben az abortusz a születésszabályozás egyik módja lesz. Tény az, hogy a tizenévesek abortuszainak száma igen megnövekedett ebben a szexuális téren is szabados világban.

Meg kell végül állapítani, hogy egy ártatlan emberi élet elpusztítása nagyobb rossz, mint azok a magukban nem lebecsülendő társadalmi hátrányok, amelyekkel egy nem kívánt gyermek világra hozatala jár.

•Törvényhozói tényezők

Alapvetően két korszak különböztethető meg a magzat helyzetének jogszabályi értékelésénél; az első szakasz az államalapítástól 1945-ig terjed, ekkor a keresztény világnézet uralkodása idején a magzat létét, személyiségét, jogi védelmét megkérdőjelezni egyben a keresztény ideológiával való szembenállást is jelentette volna. 1949 után viszont az ateista világnézet szemében nyilván csupán elvetendő dogmának tűnt a magzat "személyiségének" és önálló védelmének gondolata.

A méhmagzat "életjogának", jogainak védelme szempontjából pontosabban a következő, egymástól lényegében elválasztható korszakokat különböztethetjük meg:

\. *Magzatvédő jogszemlélet*(1000-1875): a magzat abszolút és vitathatatlan védelme.

- *Liberális jogszemlélet* (1875-1945): a korszak első felében a magzat abszolút védelme, majd rendkívül szűk körű, elméleti és gyakorlati engedékenység.
- *Szocialista jogszemlélet* (1945-1990): a magzat jogának tagadása. Ezen belül 1953-tól 1956-ig az úgynevezett "Ratkó-korszak", amikor az abortusz teljesen tiltva volt, szigorú büntetésekkel. 1956 után ismét liberalizálták az abortuszt.
- *A legújabb jogszemlélet:*¹⁵ 1991. december 17-én történelmi hatású, nagyon alaposan megvitatott döntést hozott az Alkotmánybíróság a magzati élet védelme és a terhességmegszakítás kérdésében. A testület határozatával egyértelműen lezárta és alkotmányellenesnek minősítette a négy évtizedes magyar abortuszszabályozást. Az Alkotmánybíróság a nemzetközi joggyakorlatban példa nélkül álló, úttörő megállapítást tett, amikor a "jogi ember" fogalmát kiterjeszhetőnek találta a szülés előtti állapotra. Ezzel azt mondta ki, hogy a magzat fogamzásától kezdve jogelméletileg is törvényesen tekinthető személynek. Egyértelműen az indikációs modell mellett döntött, amikor kimondta az Alkotmánybíróság: "A magzat életének védelme, annak megfogamzásától kezdve állami kötelesség, tehát a terhesség kezdeti szakaszában sem lehet

egyedül az önrendelkezési jog az irányadó. Az állam objektív kötelezettségéből az élet védelme következik, hogy nem engedhető meg az indok nélküli abortusz. A törvényhozó feladata, hogy 1992. december 31.-ig az esetleges kivételeket állapítsa meg az általános tilalmi szabály alól, miközben véleményt kellett mondani a magzat jogi státuszáról, életvédelméről.¹⁶

A törvény előkészítés időszakát széles körű publicisztikai, szakmai vita kísérte, megjelent számos szervezet állásfoglalása, országos aláírásgyűjtések folytak. Azonban az Alkotmánybíróság döntésének elvi megállapításai csak a legkritikább esetekben szerepeltek a vitákban, sőt azt lehet mondani, hogy a végső törvényszöveg is több ponton szembekerül a határozattal.

Az Alkotmánybíróság határozataig sem a kormány, sem az egyes pártok nem terjesztettek elő koncepciót a magzatvédelemre. Ennek következménye az lett, hogy az 1992-es év első felében lényegében csak néhány képviselő törvénytervezete képezett vitaalapot a törvényhozás szempontjából. Az év folyamán több jelentős testületi

¹⁵ Jobbágyi Gábor: A méhmagzat életjoga, Bp., 1997, SzIT., 2. kiadás, 115-116. p. ¹⁶ uo. 150-165. p.

állásfoglalás is született, több fórumot rendeztek az abortusz kérdéséről, (pl. Keresztény- Zsidó Társaság; Krisztusi Bioetikai Központ; Keresztény Értelmiségiek Szövetsége).

Az 1992-ben, a „magzatok védelmében” hozott törvény jól mutatja a parlamenti képviselők erkölcsi felfogását (pedig ekkor a konzervatív Antall-kormány volt hatalmon!).

Ez a törvény zöld utat ad a nőknek a magzatelhajtásra. Érthető, ha a nőkből kihal a helyes erkölcsi érzék, mivel a polgári törvények engedélyezik a magzatok megölését. Hogyan gondolkodik az átlagember? Ha a törvények nem tiltanak valamit, megtehetem minden következmény nélkül.

A népjóléti miniszter dr. Surján László 1992. július 13.-án terjesztette a kormány elé a Magzatvédelmi Törvény tervezetét. A törvénytervezet nem került nyilvánosságra, csupán a sajtó útján Surján László és Pusztai Erzsébet népjóléti minisztériumi államtitkár ismertette a törvénytervezet egyes elemeit. Ennek során nagy hangsúlyt kapott, hogy a tervezetnek van egy szigorú „A” változata, amely csak az anya életveszélye, étellel összeegyeztethetetlen genetikai károsodás, illetve bűncselekmény okozta terhesség esetén engedi a terhesség-megszakítást. A másik egy liberális „B” változat, amely az orvosi- genetikai, etikai okok mellett kizárólag a nő által meghatározható "súlyos válsághelyzet" esetén is engedélyezi az abortuszt.

Az Országgyűlés szeptember-december között tárgyalta a "Magzati élet védelméről" szóló törvényt. A vitákban körülbelül megoszlott az "életpárti" képviselők és az abortuszszabadság mellett érvelők száma. A két tábor közötti erővonalak nem párhovatarozás szerint oszlottak meg. Az ún. "A változatról" szóló szavazáson "igen"-t mondott 79 képviselő, "nem"-et 162. A törvény végszavazásáról "távol volt" 120 képviselő, "igen"-t mondott 193, "nem"-et 39, "tartózkodott" 33. így a törvényt (B változat) az összes képviselő (385) 50,1%-a szavazta meg jelentős ellenzéki támogatással és nagy számú tartózkodással.¹⁷

A törvény, amely 1993. január 1.-én lépett hatályba, kimondja, hogy a terhesség- megszakítás nem a családtervezés és a születésszabályozás eszköze, ennek ellenére megközelíti a 80 ezret az éves abortuszok száma. Ennek oka az, hogy az indikációk között szerepel az anya "válsághelyzete", ami tulajdonképpen azt jelenti, amennyiben kéri a terhesség-megszakítást, fennáll a válsághelyzet.

Részletek az 1992. évi LXXIX. törvényből:

"5.§ A terhesség csak veszélyeztettség esetén az e törvényben meghatározott feltételekkel szakítható meg.

- § (1.) A terhesség a 12. hétig szakítható meg, ha a) azt az állapotos nő egészségét súlyosan veszélyeztető ok indokolja; b) a magzat orvosiilag valószínűsíthetően súlyos fogyatékoságban vagy egyéb károsodásban szenved; c) a terhesség bűncselekmény következménye; d) az állapotos nő súlyos válsághelyzete esetén.

(2.) A terhesség az (1.) bekezdésben foglalt feltételek esetén a 18. hétig szakítható meg, ha az állapotos nő a) korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen; b) terhességét neki föl nem róható egészségügyi ok, illetve orvosi tévedés miatt nem ismeri föl korábban, vagy az egészségügyi intézmény, illetve valamely hatóság mulasztása miatt

haladta meg a terhessége az (1.) bekezdésben foglalt időtartamot.

(3.) A terhesség 20. hétig - a diagnosztikus eljárás elhúzódása esetén a 24. hétig - szakítható meg, ha a magzat genetikai, teratológiai ártalmának valószínűsége az 50%-ot eléri.

(4.) A terhesség az időtartamtól függetlenül szakítható meg, a) az állapotos nő életét veszélyeztető ok miatt, b) a magzatnál a szülés utáni étellel összeegyeztethetetlen rendellenesség fennállása esetén.

- § (1.) A terhesség-megszakítás, ha azt nem egészségi ok indokolja, az állapotos nő írásbeli kérelme alapján végezhető el.¹⁸

Ezek alapján megállapítható, hogy a jogalkotó nem magzatvédelmi törvényt alkotott, hanem nagy fokú liberalizálást törvényesítő "abortusztörvényt". Így a törvény alapvetően nem a "magzatvédelmet", hanem a széles körű, legális "magzatölést" emeli törvényi szintre.

A törvény hatálybalépését követően született több indítvány az Alkotmánybíróság irányába, amelyek támadták a törvény egyes rendelkezéseit. Végül 1998. november 23.-án határozatot hozott az Alkotmánybíróság az indítványok ügyében, amelyben megerősítette az állam objektív életvédelmi kötelezettségét a keletkezőben lévő emberi életre vonatkozóan. Megállapította, hogy a súlyos válsághelyzetet meghatározó törvényi rendelkezés és az erre vonatkozó végrehajtási rendelet alkotmányellenes, ezért ezeket

2000. június 30. napjával megsemmisítette. Azért minősítette alkotmányellenesnek a törvény ezen részét, mert a súlyos válsághelyzetre alapított abortuszt kizárólag az állapotos

¹⁸ Magyar Közlöny, 1992./132. (XII.23.)

nő állítása alapján, az okok megnevezése és ellenőrzése nélkül végzik. Ez a szabályozás minimális alkotmányos védelmet sem nyújt a magzatnak, kizárólag az anya önrendelkezési jogára van tekintettel. Jelenleg a Családvédelmi Szolgálat munkája csupán a tájékoztatásra szorítkozik, s nem feladata, hogy az anyát oly módon segítse

válsághelyzetében, hogy a magzat megtartása mellett dönthessen. Az Alkotmánybíróság határozata kimondta, hogy a törvényhozóknak törvényben kell meghatározni a súlyos válsághelyzet tartalmát és alkalmazási feltételeit. Ennek érdekében 1999. november 30.-ig kell koncepciókat

előterjeszteni az egyes pártoknak, illetve országgyűlési képviselőknek, hogy azután végre valóban egy „magzatvédelmi” törvény szülessen.¹⁹

•Negatív propaganda

Kulcsfontosságú kérdés, hogy rávilágítsunk a tömegtájékoztatás, a propaganda szerepére a közgondolkodás alakulásában. A rendszerváltás előtti negyven év abortuszideológiája hamis ítéleteket alakított ki az életről, családról, a vallásról és az erkölcsről, mivel nem tisztelte az ember igazi méltóságát és rendeltetését. A legmegdöbbentőbb politikai vélemény a "Születésszabályozás" című, 1958-ban kiadott könyvben jelent meg Pongrácz Zsuzsa részéről: "Sok a gyerek Hát kell ez az államnak? Magyarország népsűrűsége tízszer akkora, mint a Szovjetunióé, és nagyobb, mint egy sor európai országé. Érdeke hát az országnak a mai anyagi lehetőségek mellett, hogy mértéktelenül növekedjék a szaporodási szám? Aligha" Ennek hatása ma is érzékelhető. A negatív, életellenes propaganda következménye hazánkban, hogy a családok többségére a gyermekáldástól való félelem, az egykézesség jellemző. A személyes szabadság jogán a közvélemény széles rétegei igazoltnak látnak bizonyos élet elleni bűnöket (pl. abortusz, eutanázia). Büntetlenséget és jóváhagyást követelnek az állam részéről ahhoz, hogy teljesen szabadon hajthassák végre azokat.

Mára olyan közfelfogás alakult ki, mely az édesanyák iránti megbecsülést elveti. A gyermek vállalása fölött érzett boldogságot, elhivatottságot gúny, sajnálkozás, megvetés tárgyává, a környezettel való konfliktus forrásává degradálta. Nem kapnak nyilvánosságot, még kevésbé orvoslást azok a megaláztatások, melyeket az anyaság hivatását mindenek fölé helyező nők kénytelenek eltűrni terhességük során a cinikussá vált egészségügyi személyzettől, elfásult orvosoktól, torz szemléletű munkahelyi vezetőktől és ¹⁹

Magyar Közlöny, 1998./105.(XI.23.)

munkatársaktól, vadidegenektől bárhol: a zsúfolt üzletekben, járműveken, a különféle hivatalokban.²⁰ Egy asszony ha néhány hetes anyaságának tudatában elmegy a nőgyógyászhoz első vizsgálatra, a terhesség tényét megállapító orvos bevezető kérdése: - Megtartja? Egy édesanya már idős terhesnek minősül, ha 35 éven felül van. A munkahelyek nem szívesen alkalmaznak szülni vágyó nőket. A torz társadalmi szemléletbe beletartozik a leányanyák diszkriminálása, a nagycsaládok lenézése, az anyaság, a házi munka értékének lealacsonyítása, a

fiatalok szexuális szabadságra és szabadosságra nevelése és buzdítása. Az emberek ma mindenáron túl akarják magukat biztosítani anyagilag.

Hogyan alakult ki ez a helyzet? Lehet-e pusztán az elmúlt negyven év kommunista uralmát felelőssé tenni? A dolgok legmélyén a kultúra és az erkölcs mély válsága húzódik meg. Ehhez kapcsolódnak különböző megélhetési és kapcsolattartási nehézségek, a családdromboló, az individualista - azaz egoista - szellemiség harca, amelynek legsikeresebb színtere a média nagy része (írott és elektronikus formája egyaránt).

Mérhetetlen nagy összegeket fektettek be és költenek ma is azért világszerte, hogy olyan készítményeket állítsanak elő, melyek orvosi beavatkozás nélkül is megölik a magzatot az anyaméhben. A tudományos kutatás arra irányul, hogy egyre egyszerűbb és hatékonyabb készítményeket találjanak az élet ellen. S mindezt a tévé, a rádió és az újságok zöme pozitív jelenséggé tüntetik fel.²¹ "Egy objektív *"élet elleni összeesküvéssel"* állunk szemben - írja II. János Pál "Az élet evangéliuma" kezdetű enciklikájában. Úgy tűnik, ennek nemzetközi

intézmények is részesei, melyek hivatalból

bátorítanak és programoznak kampányokat a fogamzásgátlás, a sterilizáció és az abortusz

terjesztésére.⁹⁹ Példa erre az ENSZ Népeségügyi Irodájának intézkedése, hogy védelmet nyújtson a koszovói asszonyoknak és lányoknak a nem kívánt és váratlan terhesség veszélyei ellen, külön egészségügyi szállítmányt küldött a menekülttáborokba óvszerrel, terhesség-megelőzési és abortuszt kiváltó tablettákkal, valamint a szüléshez és terhesség- megszakításhoz szükséges orvosi felszereléssel. A drámai helyzetet kihasználva akarta legitimizálni az egyértelműen életellenes lépést.²³

1998. tavaszán Magyarországon a "dávodi események" kapcsán - ahol egy 13 éves leányanya és magzatának élete volt a tét - kiderült, hogy szinte az egész ország érintett az abortusz-ügyben. Az abortuszpártiak ezzel a konkrét esettel a figyelmet megpróbálták a

^M PAKSY MÁRIA: Szeresd és engedél élni, Bp. 1994, 11. p.

²¹ II. JÁNOS PÁL PP.: Evangélium vitae kezdetű enciklikája, Róma, 1995., SzIT, Bp., 13. p. ²² uo.

19. p.

²³ Magyar Nemzet: A Vatikán aggódik..., 1999. IV. 14., 3. p.

maguk oldalára fordítani, erkölcsi érvekkel is igazolni az abortusz jogosságát. Az életvédők érvelésre, magyarázkodásra szorultak, az ellenérvekkel és indulatokkal szemben alulmaradtak. A média, alapbeállítottsága és hangoltsága következtében a nagyobbik tábor (abortuszpártiak) felé fordult. Az ország a választás lázában élt, és a halált választotta. Ez azt mutatja, hogy nem bízik az életben, feltétel nélkül nem szereti azt. Nem szereti saját magát, a saját életét. (Az abortusz okairól lásd: 3. táblázat)

• AZ ABORTUSZ KÖVETKEZMÉNYEI

1. Egészségügyi szövődmények

Az abortusz szövődményeit több szempontból lehet felosztani. Vannak korai, a műtétet közvetlenül követő, és késői szövődmények, melyek esetleg hetekkel, hónapokkal később okoznak gondot. Vannak olyanok, melyek valamilyen betegség formájában jelentkeznek, még mások egy későbbi terhesség lefolyását zavarják meg.

- *korai szövődmények*

A méhspirál egy idegen test, mely reakciót válthat ki a szervezetben. Az anyaméhben gyulladást és fertőzést okozhat, amely sok esetben a petevezetékre és a hashártyára is kiterjedhet. A petevezetéken kinövések jelentkezhetnek, amely sokszor terméketlenséget idéz elő. A hashártyára kiterjedő gyulladás miatt könnyen előfordulhat vérmérgezés (sepsis). A gennyes anyaméhet több esetben el kell távolítani, így sok nő válhat „nyomorékká”! A spirál fájdalmakat, erős vérzést okozhat. A spirál átlukaszthatja az anyaméhet (perforatio).

A művi terhesség-megszakítás után leggyakrabban *gyulladások* lépnek fel. Főleg a méhüregben, annak függelékeiben és a kismedencében. (Amerikai tanulmányok 10-30 %-os gyakoriságot említenek.²⁴) A kismedencei gyulladásoknak óriási jelentősége van az úgynevezett késői szövődmények kialakulásában, nevezetesen a másodlagos meddőség és a méhenkívüli terhesség létrejöttében.

A fertőzések mellett a leggyakoribb szövődmény a *petefészek visszamaradása* a méhüregben. Vérzés, láz, erős görcsök jelzik a tökéletlenül végrehajtott abortuszt. Ilyenkor a méhüreg kitisztítását meg kell ismételni.

Reális veszély a *méh átfúródása* is. Rendszerint azonnali műtét szükséges, hogy a sérülést ellássák, a vérzést megszüntessék, s előfordul, hogy az életveszélyes állapot csak a méh eltávolításával hárítható el. A terhesség-megszakításnak sajnálatos módon halálos áldozata is lehet. A halál leggyakoribb oka a méhsérülés, embólia (érelzáródás), súlyos vérzés. Gyakran az állapotos nő a műtét következtében vérátömlesztésre szorul, melynek

még ma is reális veszélye a vérrel átvihető májgyulladás. Ez a betegség nem kevés esetben

²⁴M. JOHN C. WILKE, BARBARA WILKE: Abortusz - kérdések és válaszok, Bp., 1998, 115. p. Valószínűleg a magyar egészségügyi ellátás színvonala alacsonyabb, mint amiről ez az amerikai tanulmány beszámol, mégis Dr. Rákóczi István hazánkban a fertőzések gyakoriságát mindössze 1 %-ra teszi. (vö: DR. RÁKÓCZI ISTVÁN: Az abortusz, SubRosa kiadó, 1997, 64. p.)

gyorsan és befolyásolhatatlanul végzetes lehet. Közvetlen halálokként ilyenkor persze „a hepatitisz” kerül megjelölésre, pedig a háttérben az abortusz következtében kialakult szövődmény áll.

Paksy Mária könyvében azt olvashatjuk, hogy Magyarországon a halállal végződő abortuszok százalékos aránya 0,123 %, ami azt jelenti, hogy az elmúlt harmincöt év alatt minden ezredik abortusz halállal végződött, összességében megközelítően 3-4,5 ezer nő halt meg az abortusz közvetlen következtében hazánkban.²⁵ (lásd: Függelék, 4. táblázat)

- *késői szövődmények*

Az egyik leggyakoribb késői szövődmény a *méhen kívüli terhesség*. Elsősorban a műtét során keletkezett méhnyálkahártya rétegének sérülésével kezdődik. Ennek következtében a megtermékenyült petesejt megreked a petevezetékben, és ott indul növekedésnek. A kis embrió nem jut messzire a fejlődésben, élettere nagyon szűkresabott, szétfeszíti a méhkürt falát, és óriási vérzést indít meg a hasüreg felé. Eközben önmaga is elpusztul, az anyát pedig életveszélybe sodorja. A méhen kívüli terhesség nem mindig jut el eddig a súlyos állapotig. Magyar szerzők a méhen kívüli terhességek 66 %-nak kórelőzményében találtak egy vagy több művi vetélést.²⁶

Az abortuszt megelőző Hegar-tágítás, mely az ép izomzatok ellazítására szolgál, csak azok roncsolása útján lehetséges. Ha a károsodás létrejön, a méh nem tudja többé rendesen ellátni a funkcióját. Későbbi terhességek során a növekvő magzatot nem tudja megtartani, s az előbb-utóbb kicsúszik a méhüregből, bekövetkezik a *spontán vetélés*. Különösen veszélyes ebből - és sok egyéb szempontból is - az első terhesség megszakítása.

Szintén késői szövődmény a *koraszülés*, ill. a *halvaszületés*. Koraszülésnek nevezzük, ha a gyermek a 28-33. terhességi hét között jön a világra, vagy a szülési súlya nem éri el a 2500 grammot. Ilyen koraszülés nemcsak az abortuszon átesetteknél következik be. A legszomorúbb következménye ezeknek az idő előtt bekövetkezett születéseknek az újszülött elvesztése.²⁷

²⁵ PAKSY MÁRIA: Szeresd és engedd élni, Bp., 1994, 74. p.

²⁶ uo., 77. p.

²⁷ vö: Egészségügyi ABC, DR. FARKAS JÓZSA MÁRTON: i.m., DR. RÁKÓCZI ISTVÁN: i.m.

Magyarországi adatok szerint, amikor még az abortusz nem volt szabadságjog, az összes élve született gyermek 5,5 %-a volt alacsony súlyú. A későbbiekben ugrásszerűen megnövekszik ez a szám, 1974-ben 11,7 %. Ez duplája a szabad abortusz előtti időszaknak.²⁸

A *másodlagos meddőségnek* két fő oka lehet. Az egyik ok a fertőzés, a másik a méhnyak károsodása. Amerikai adatok szerint a művi terhesség-megszakításon átesett nők között három-négyszer gyakoribb a meddőség kialakulásának veszélye, mint a korábban nem abortált nőknél. A magyar adatok ehhez hasonló eredményeket tükröznek. Nem egészen harminc év alatt (1957-1985) közel 150 ezer meddő nő az abortusz következménye. Az összes másodlagos meddőség 32 %-a pedig az első terhesség

megszakításából származik.²⁹

•Pszichés következmények

Az egészségügyi következmények mellett nem hanyagolhatók el a lelki hatások sem, melyek az abortuszon átesett nők jelentős részét elkísérik. Általában három szakaszt szoktak elkülöníteni: elsőként - döntés az abortusz mellett, másodsorban - maga a fizikális eljárás, végül szembekerülés az eredménnyel. Sokaknál jelentkeznek a negatív pszichés jelenségek, amikor a félelem nyomasztó érzése megkönnyebbülést keres. Werner Mende, a müncheni egyetem orvostudományi karának professzora, foglalkozik egyik tanulmányában a pszichikai következményekkel is, amelyben megállapítja, hogy a terhességmegszakításon átesett nők kb. 10-15%-ánál mutatkoznak tartós pszichikai reakciók.³⁰

Az orvosok "abortusz utáni tünetcsoportoknak" (posztabortusz szindróma) nevezik az érzelmi és pszichológiai tüneteknek azt az együttesét, amelyet sok nő tapasztal abortusz után. A nők többsége az abortusz követően általában megkönnyebbül. Valami nyomasztó tehertől szabadult meg, s ez örömmel tölti el. Ha gondol is rá, milyen áron nyerte vissza "szabadságát", pszichikuma védekezik az önvád ellen, elnyomja, elutasítja a közelmúlt eseményeivel kapcsolatos gondolatait. Évek múltán azonban ezek az elhárító mechanizmusok gyengülnek, feltámadnak a régi emlékek. Akkori döntését a nő másként értékeli, lelkifurdalás, önvád támad, melynek következtében lassan depresszióssá válik.

²⁸ PAKSY MÁRIA: Szeresd és engedd élni, Bp., 1994, 80. p.

²⁹ uo., 75. p.

WERNER MENDE: A terhességmegszakítás kockázatai, in: Mérleg 1981/2, 149. p.

Álmatlanság, lehangoltság, reménytelenség érzés uralkodik el rajta. Nem ritkák az abortált gyermekkel kapcsolatos gyakori álmok, a műtét körülményeinek újra átélése, az abortusz napjának évfordulóján fellépő zaklatott, depressziós állapotok, más gyerek túlzott

"szeretete", ellenségesség mindazokkal szemben, akiknek közük volt az abortuszhoz, esetenként öngyilkosság ötlete, sőt kísérlete. Az egész folyamat végeredményeként ezek a nők nemegyszer képtelenné válnak a megszokott szexuális életre, megromlanak korábban kiegyensúlyozott kapcsolataik, esetleg tartósan gyógyszerfüggővé válnak.³¹

Valószínű, hogy ezeknek a tüneteknek valamelyike kisebb-nagyobb mértékben minden abortuszon átesett nőben fellép, a teljesen kifejlett kórkép természetesen ritkább. Sokszor megfigyelhető, hogy abortusz után a nők egy része élesen abortuszellenes lesz.

Amerikai kutatások szerint az abortusz utáni szindrómában szenvedők 80%-anem hívő, és

legtöbbjük az abortusz idején gyakorlatilag semmilyen ismerettel nem rendelkezett a magzati életről, fejlődésről. A kutatók véleménye szerint a probléma még egyáltalán nem lezárt a kutatás számára, s egyre inkább a pszichiáterek érdeklődésének középpontjában kerül. Magyar szakemberek is ismerik a kórképet, azonban lényegesen kevesebb figyelmet szentelnek neki, mint amennyit valójában megérdemelne.

Dr. John Willke könyvében beszámol egy olyan tünetcsoportról, amely az abortuszon átesett nő már meglévő gyerekeire vonatkozik: "A gyerekek általában tudják, ha az anyjuk terhes. Azt is tudják, ha a terhességet megszakítják. Ez túlélési tüneteket okozhat, és azt kérdezik maguktól: "Miért én menekültem meg, és miért a másikat ölték meg?" Általában egy kisgyermek, ha tudja, hogy testvére lesz, először nem örül neki. Ha ez a gyermek hirtelen eltűnik, akkor a testvérétől félő gyermekben kialakul egyfajta beteges hatalomérzés, hogy akaratával másokat megsemmisíthet. Vagy pedig, ha tudja, hogy ebben a megsemmisítésben az anyának aktív szerepe volt, akkor kezd félni az anyjától."³²

Az abortusza miatt önmagának megbocsátani nem tudó nő büntudatának következménye lehet pszichoszomatikus tünet is. Éjszakai nyugtalanság és bizarr álmok is előfordulhatnak. Magyarországon ma már vannak olyan életvédő társaságok, melynek tagjai

segíteni próbálnak, hogy az abortuszon átesett betegek szembesüljenek a történetekkel,

³¹ PAKSY MÁRIA: Szeresd és engedd élni, Bp., 1994, 80-81. p.

³² M. JOHN C. WILKE, BARBARA WILKE: Abortusz - kérdések és válaszok, Bp., 1998, 172. p.

kimondják, amit éreznek, mert e nélkül nem lehet meggyászolni az elvetett magzatot, és így marad a tudat alatt működő önvád.³¹

•Demográfiai következmények

Mára Magyarország népesedési kérdésköre sorsproblémává nőtt, éppen ezért az abortusz nem lehet magánügy. Az abortusz-kérdés és a hazai népesedés társadalmi összefüggéseire és következményeire mutat rá az a kiáltvány, amelyet az Amerikai Magyar Szövetség tett közzé 1983-ban: "A lepergett századok folyamán már többször indult fogyásnak a magyar. Ami azonban negyedszázad óta megy végbe Magyarországon, az példátlan eddigi történelmünkben, mert most először történik, hogy népünk fogyását nem külső erők okozzák, hanem a magyar anyák termékenységének hanyatlása okozza. Ez a nemzet jövője szempontjából beláthatatlan veszélyeket rejt magában."³⁴

A demográfusok az ún. "demográfiai átmenet" elmélettel írják le az Európában - így Magyarországon is - érzékelhető jelenséget, ahogy a népesedési mód az utóbbi századok során alakult. Az elmélet szerint öt fázis

különböztethető meg: 1. magas termékenység, magas halálzási arányszám, amelynek eredménye a kevés szaporodás. 2. a halálzások rohamos csökkenése (főleg higiéniai ismeretek következtében), a termékenység marad egy ideig (Magyarországon kb. 30-40 év), eredmény: a népesedés rohamos növekedése. 3. a termékenység csökkenése, mivel nem kell már annyit szülni, hogy néhány gyermek életben maradjon, eredmény: csökken a gyarapodás, 4. a termékenység alacsony, a halálzás alacsony, eredmény: stabil, de öregedő népesség, 5. a termékenység alacsonyabb, a halálzás lassan növekszik, eredmény: fogyó népesség. E folyamatok természetesen több száz évet ölelnek fel.³⁵

Magyarország tehát elérkezett a folyamat utolsó fázisához. 1950-től 1955-ig nőtt a népesség. 1956-tól 1980-ig a népesség növekedése mérséklődött, majd 1980-tól megkezdődött az ország lélekszámának tényleges csökkenése (ld. Függelék: 4.tábl.), ami azt jelenti, hogy a halálzások száma nagyobb a születések számánál. Ezalatt megváltozott a társadalom családösszetétele is úgy, hogy túlsúlyos lett a kiscsaládok aránya. 1980- tól 1998-ig Magyarország lakossága 433 ezer fővel csökkent. Azaz, mintha letörölték volna a térképről Szeged, Debrecen és Vác városát. Évente egy középnagyaságú

³³ MÖLDÖVÁNYI TIBOR: Egy csipetnyi élet in: Magyar Nemzet, 1999. dec. 4.,³⁵ Túl a tizenkettedik órán, in: Magzatvédelem, 1992/1, 8. p.

³⁴ Család és demográfia Európában c. konferencia a Vatikánban 1996., in Családpasztorációs füzetek 1,93. p.

városnak megfelelő számmal (40 ezer fő) csökken a lakosság. Ez évente majdnem két mohácsi csatavesztés embermennyiségét jelenti. A világ leggyorsabban öregedő népe lettünk. A termékenységi arányszám a századfordulón még 5,3 volt, 1940-re 4,3 lett, 1980- ban 1,9-re csökkent és a tavalyi évben (1998) csupán 1,33. Zuhanásszerűen csökkent a három és több gyermekes családok száma. Ezzel párhuzamosan több lett a gyerek nélkül élők, valamint az egy és két gyermeket vállaló családok száma. Az általánosan elterjedt kétgyermekes családmódel (ld. Függelék 6. táblázat), azonban nem elég az egyszerű reprodukcióhoz, mert vannak nők, akik biológiai okok miatt nem képesek szülni, vagy mert válás és özvegyülés miatt a kívánt gyermekszámok némely esetben nem valósulnak meg. Mert a megszületett csecsemők közel két százaléka meghal egyéves kora előtt és további több mint félszázalék a felnőttkor elérése előtt. Mert a hajadon nők nagy része nem szül gyermeket.

Hazánk lakosságának lélekszáma 1999. január 1.-én 10 092 000 volt. Becslések szerint ez a szám 2 év elteltével 10 millió alá fog csökkenni, 10-15 év múlva megközelíti a 9 milliót. Ez a csökkenési folyamat az évek haladtával fel fog gyorsulni. Ahhoz, hogy ez ne így történjen, évente legalább ötvenezer gyereknek kellene születnie. Ez húsz év alatt egymillió.³⁷

A népességszám csökkenése nem csak a magyarság elfogyását eredményezi, hanem komoly gazdasági következményei is vannak, ami szorosan összefügg a népesség elöregedésével. A kutatások szerint 2021-re a 60 évesek és idősebbek aránya el fogja érni a 22-24%-ot, miközben a fiatalok aránya gyorsan, a munkaképes

életkorúaké lassabban csökken. Ilyen körülmények között 30-35 év múlva két 20-59 éves férfira és 20-54 éves korú nőre (őket vehetjük nagyjából az adott évi nemzeti jövedelmet előállító népességrésznek) fog egy nyugdíjas életkorú jutni. Ez azt jelenti, hogy két dolgozónak kell előteremtenie azt a nemzeti jövedelmet, amelyből egy idős, nyugdíjas személy él. Nem nehéz belátni, hogy ez igen nagy megterhelést jelent az aktív népességre nézve.

³⁶ ANDORKA RUDOLF: Hazánk népesedési helyzetének problémái és orvoslási lehetőségei, in Vigilia 1989/4, 29k. p.

³⁷ ÁDÁM SÁNDOR: A magyarok pusztulása, Bp., 1998, 2. kiadás, 126. p.

Kovács Judit 1996-ban a következőket írja: "1950-ben száz munkaképes korúnak még csak 12 öreget kellett eltartania, ma már 31-re nőtt ez a szám. 1950-ben

Magyarországon még feleannyi volt az idős ember, mint a gyermekkorú, ma már az öregek négy százalékkal többen vannak." Ha nincs elég fiatalabb adófizető dolgozó, akkor egyszerűen nem lesz mód a továbbiakban legalább a korábbinak megfelelő nyugdíjakat és orvosi ellátást nyújtani. Hogyan lehet ezt a problémát megoldani? Félő, hogy a válasz: eutanáziával.

³⁸ KOVÁCS JUDIT: A magyar népesedés sajátosságai, in: Magyar Nemzet 1996. aug. 7.

• AZ EGYHÁZ TANÍTÁSA

A katolikus egyház tanítása abból az alap gondolatból indul ki, hogy az élet a fogamzással kezdődik. A már megkezdett élet visszafordíthatatlanul emberi személy kifejlődésére irányul, ami a legnagyobb védelmet érdemli. A "Ne ölj!" (Kiv 20, 13) a keresztény világnézet alaptétele, melybe a lehető legnagyobb természetességgel beleértődik a magzati élet védelme is. Az elv alól az Egyház kivételt nem ismer, vagyis az abortuszt, mint az élet kioltását, elutasítja.

•Bibliai alapok

A Biblia végig megtalálható az élet különböző formái iránti mély érzék és az Isten iránti tiszta érzék kinyilatkoztatja nekünk: az élet, amelyet az ember törhetetlen reménnyel keres, olyan szent ajándék, amelyben Isten feltárja misztériumát és nagylelkűségét. A szentírási szövegek nem beszélnek szándékos abortuszról, nem is tartalmaznak rá vonatkozó kifejezéseket és közvetlen tilalmakat, úgy tekintik a magzatot, hogy természetes következetességgel rá is érvényes Isten "ne ölj" parancsa.

• Ószövetség

A legnagyobb érték maga az ember, az emberi élet. Ennek alapját a Teremtés könyvében leljük meg. "Isten újra szólt: Teremtünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá. Ők uralkodjanak... Isten megteremtette az

embert, saját képmására alkotta, férfinak és nőnek teremtette." (Tér 1,26-27) A következő vers szerint Isten átadta az embernek az emberteremtés jogát: "Isten megalkotta őket, Isten szólt hozzájuk: Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a földet." (Tér 1, 28). Ez a tény adja meg az emberi utódnemzés isteni eredetét és az erkölcsi rendhez igazodó felelősséget is. Amikor Ádám feleségét "Évának" nevezte, ezzel jelezte hivatását, ti. azt, hogy "az élők anyjának" kell lennie (Tér 3, 20). Izrael isteni áldás jelének tekinti a termékenységet: az unokák az "öregek koronája" (Péld 17,6), a gyermekek mint "olajfacsemeték az asztal körül" (Zsolt 128,3).³⁹

³⁹ Biblikus Teológiai Szótár, Bp., 1972, SzIT 407. p.

Isten oltalma alá veszi az ember életét és megtiltja a gyilkosságot. A Szentírás isteni parancsként adja az ember elé az ötödik parancsolatot (Kiv 20, 13; MTörv. 5, 17) a Sínai Szövetségben. Ez a parancs része a Tízparancsolatnak, mely az Úr és választott népe közötti szövetség szíve, de része volt már annak az ősi szövetségnek is, melyet Isten az emberiséggel kötött a földön eláradt bűnt és erőszakot elmosó vízözön után: "Az ember kezéből, a férfi testvére kezéből számon kérem az ember életét" (Tér 9,5).⁴⁰

Kain testvérgyilkossága mint az eredeti bűn következménye tárul elénk, annak érzékeltetésére, hogy az ősbűn újabb bűnt fogan. Isten e testvérgyilkosság gaszágáról így beszél: "Mit tettél? Vedd tudomásul, hogy öcséd vére felkiált hozzám a földről. Ezért átkozott leszel..." (Tér 4,10). Az anyaméhben végrehajtott "kaini tett" még súlyosabb, hiszen itt maga az anya támad méhe magzatára, és a teremtésben való együttműködést visszautasítja oltja ki saját gyermeke életét, és ezzel megszakítja az isteni teremtés folyamatát.⁴¹

A mózesi törvénykezés foglalkozik az emberi élet kioltásának különböző eseteivel, de még nem számol a magzatgyilkosság tényével. A diaszpórában élő hellenisztikus zsidóság azonban kialakított magában bizonyos véleményt. A Kiv 21,23. versének görög fordítása (Septuaginta) nyújtott erre lehetőséget. A héber szöveg itt azt mondja, hogy ha a férfi véletlenül vetélést idéz elő, csak akkor kell fizetnie étellel életért, ha az anya meghal. A görög szöveg ezt úgy adja vissza, hogy akkor kell életet adni életért, ha az embrió már kialakult, s ebben az esetben kifejezett büntetéssel sújtja az abortuszt.⁴²

•Újszövetség

Az Újszövetségi Szentírás szövegei között sem találunk konkrét utalást az abortusz erkölcsi megítélésére vonatkozóan. Értelemszerűen az Újszövetségre is érvényes a mózesi törvény "Ne ölj!" parancsa, amelyet a kereszténység az Isten- és az emberszeretet kettős főparancsának és a jézusi új "szeretet-parancs"-nak a szellemében értelmez. Az ószövetségi törvény kötelezővé tette a szívbéli istenszeretetet (MTörv, 6,5) és az önszeretet mértékével azonos felebaráti szeretetet (Lev 19,18). Az Újszövetség a szeretet új mértékét Jézus önfeláldozó példájában látja, és törvényként fogadja el az utolsó vacsorán elhangzott krisztusi parancsot: "Az az én

parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek benneteket. Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért." (Jn 15,12-13).

⁴⁰II. JÁNOS PÁL PP: „Evangélum vitae” kezdetű enciklikája, Róma, 1995, SzIT, Bp., 53. p.

⁴¹GLÓNER RÓZSA: Halál helyett az élet kultúráját, Róma, 1997, Erkölcsoteológiai füzetek 5, Korda kiadó, 25. p.

⁴²SOMORJAI ÁDÁM: Keresztény ember és az abortusz, in: Korzenszky Mihály - Somorjai Ádám: Magyar sorskérdések, Róma, 1989, 11. p.

A magzatelhajtásról szóló sajátosan keresztény tanítás a minden törvényt magába foglaló szeretet-parancsra épül.

A hegyi beszédben Jézus a tanítványaitól az írástudókéét és a farizeusokéét fölülmúló igazságot kíván az élet tekintetében: "Hallottátok, hogy a régiek ezt a parancsot kapták: Ne öl. Aki öl, állítsák törvényszék elé. Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsák a törvényszék elé, aki haragot tart embertársaival." (Mt 5,21-22a).

Szent Pál a gyilkosságot az emberi szívbe vésett természettörvény súlyos megsértésének tekinti (vö. Róm 1,29;Gal 5,19-21).

János apostol a gyilkosság bűnét már a mindent elemészto gyűlölet szellemére is kiterjeszti: "Aki gyűlöli testvérét, gyilkos, márpedig tudjátok, hogy egy gyilkosnak sem maradandó birtoka az örök élet." (1Jn 3,14c-15).⁴³

Az újszövetségi kinyilatkoztatás megerősíti az élet értékének vitathatatlan elismerését kezdeteitől fogva. A termékenység dicsérete és az élet féltő várása hangzik el Lukács evangéliuma elején. Amikor a Keresztelő Szent Jánost méhében hordozó Erzsébet köszöntötte Máriát, a magzat Jézust Urának vallotta, aki akkor még nem érte el magzati fejlődésének harmadik hónapját. Ugyanabban a történelmi pillanatban jelentkezik Keresztelő János anyjának, Erzsébet méhében: "Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, megmozdult a magzat méhében. Megtelt Erzsébet Szentlélekkel, és hangos szóval kiáltotta: Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse. Hogyan lehetséges ez, hogy az én Uram anyja jön el énhozzám. Mert íme, amint felfogta fülem köszöntésed hangját ujjongva mozdult meg a magzat méhembem." (Lk 1,41-45).⁴⁴

Máté evangéliumában olvashatjuk, hogyan beszél Jézus a gyermekekről: "Aki befogad egy ilyen gyereket a nevemben, engem fogad be. De aki megbotránkoztat csak egyet is ezek közül a kicsik közül... jobban járna, ha malomkövet kötnének a nyakába és a tenger fenekére vetnék." (Mt 18,5-6). "Vigyázzatok, ne vessetek meg egyet se e kicsik közül!" (Mt 18,10).

Mindezek alapján azt állíthatjuk, hogy az Újszövetségben is benne foglaltatik a még teljesen ki nem fejlődött emberi élet, vagyis a magzati lét értéke és védelme, és ezzel párhuzamosan a magzatölés tilalma is.

⁴³GLÓNER RÓZSA: halál helyett az élet kultúráját, Róma, 1997, Erkölcsoteológiai füzetek 5, Korda kiadó, 26. p. ⁴⁴JOBÁGYI GÁBOR: A méhmagzat életjoga, Bp., 1997, SzIT, 56. p.

•Az egyházatyák véleménye

Az Egyház hivatalos tanítása megélt tapasztalatokkal, tudományos kérdésekkel,

filozófiai irányzatokkal való kapcsolatban alakult ki. Ez a tanítás a kinyilatkoztatás légkörében született, távol attól, hogy az emberi értelem hatalmas lehetőségeinek ellentmondjon, vagy elfojtsa őket. Az első századtól kezdve hangsúlyozta minden erőszakos terhességmegszakítás erkölcsi rossz voltát. Ez a tanítás azóta sem változott.

Az első keresztény századok az emberölést a legsúlyosabb bűnök közé sorolták a hittagadással és a házasságtöréssel együtt. A II. század második negyedében keletkezett keresztény irat, "A Tizenkét apostol tanítása" - a Didaché - elsőként fogalmazta meg a magzat életére vonatkozó isteni parancsot: "Két út van, egy az életé, egy a halálé, a két út között pedig nagy különbség van... Az utasítás második parancsa így szól:

Ne ölj, ne hajtsd el a magzatot, a megszületett gyermeket ne öld meg..."⁴⁵ A 230 körül keletkezett

Diognetosz levélben olvashatjuk: "A keresztények magzatelhajtást nem követnek el." Az Ancyrai Zsinat 314-ben szigorú büntetéssel sújtotta a magzatelhajtás minden formáját.

Athenagorasz szerint a keresztények embergyilkosnak tartják azt a nőt, aki

gyógyszerrel idézi elő az abortuszt. Tertullianusz

szerint: "Embergyilkosság megakadályozni azt, hogy a természetnek megfelelően szabadon szülessék meg a gyermek. Nincs semmi különbség abban, hogy valaki már megszületett gyermek életét oltja ki, vagy a

születendőét teszi

tönkre, hiszen ember az, aki még meg nem született."⁴⁶ Szent Ágoston (354-

430) a

magzatelhajtást kifejezetten a gyilkosság egyik válfajaként kezelte. A keleti egyházatyák

közül Nagy Szent Vazul (330-379) minden magzatelhajtást emberölésnek tartott, így 450-re kialakult az Egyházban az egyértelmű tan, mely minden magzatelhajtást emberölésnek

•Pápák megnyilatkozásai

XI. Kelemen pápa 1701-ben az egész egyházra kiterjesztette a szeplőtelen fogantatás ünnepét. Ez támogatta azt a nézetet, hogy minden emberben a fogantatástól jelen van az értelmes lélek. EX. Pius 1854-ben a Katolikus Egyház dogmájaként hirdette ki, hogy Mária "fogantatása első pillanatától, mentes volt a büntől. 1869-ben ugyanő fogalmazta meg, hogy minden magzatelhajtás kiközösítést von maga után. 1895-ben a Szent Officium úgy rendelkezett, hogy az anya érdekében elkövetett abortuszt csak méhen kívüli terhesség és méhrák esetében tartja elfogadhatónak.⁴⁸ Az 1917. évben megjelent Kánonjogi ¹Kódex megerősíti a EX. Pius által bevezetett anathémát, és kiközösíti nemcsak az abortuszt végrehajtó személyt, hanem magát az abortáló anyát is.

A Kúria, a pápák és a zsinati határozatok a XX. században szintén élesen szemben álltak az abortusszal. XI. Pius a Casti Connubii című enciklikában (1930. december 31.) lényegében a kommunista gyakorlatban, s a fasiszta elméletekben már ekkor létező gondolatokkal száll szembe, visszautasítva az abortuszt igazolni akaró rafinált érveket:

"Egy másik súlyos bünt is meg kell említenünk Tisztelendő Testvérek, mellyel az anya méhében lévő magzat ellen követnek el merényletet. Egyesek szerint ez megengedett, az anya és az apa akaratától függ. Mások csak akkor tartják megengedhetőnek, ha igen súlyos okok vannak, melyeket orvosi, társadalmi és fajnemesítési javallatoknak mondanak. Nem lehetnek olyan nehézségek amelyek hatálytalaníthatnák Isten belső természetük szerint rossz

tart, függetlenül a magzat korától ⁴⁷

- VANYÓ LÁSZLÓ: Ókeresztény írók, Bp., SzIT, 1980, 93. p.
- Apologeticum IX.8, idézi GY. ULAY ENDRE: Az abortusz más op. oldalról nézve, in: Tudomány, 1990/285, 87. p.
- JOBBÁGYI GÁBOR: A méhmagzat életjele, Bp., SzIT, 1997, 69. p.

tetteket tiltó törvényeit." Akár az édesanya, akár a gyermek életére törnek, mindenképpen Isten és a természet törvénye ellen vétnek. Egyformán szent, azaz sérthetetlen mindkettőjük élete, s elpusztításukhoz még a közhatalomnak sem lehet joga.² XII. Pius kizárt minden közvetlen abortuszt, azaz minden olyan beavatkozást, mely közvetlenül arra irányul, hogy megölje a még meg nem született emberi életet, "akár cél ez a gyilkosság, akár más célhoz vezető eszköz."³ 1951-ben kijelentette: "Minden emberi lény, még az anyaméhben lévő gyermek is, közvetlenül Istentől, és nem a szülőktől, vagy akármilyen társadalmi vagy emberi hatalomtól kapja az élethez való jogát. Tehát nincs olyan ember, emberi hatalom, tudomány, nincs olyan orvosi, eugenetikai, társadalmi, gazdasági,

¹ uo., 7. p.

² Amit Isten egybekötött, Bp., 1986, SzIT, 48-52. p.

³ uo. 62. p.

erkölcsi utasítás, amely érvényes bírósági címet adhatna vagy mutathatna fel, hogy közvetlenül és határozottan rendelkezzen egy ártatlan emberi élettel.⁵² XXIII. János

VI. Pál pápa "Humanae vitae" című enciklikájában (1968) a Casti Connubii és a Gaudium et spes alapján ismét határozottan kijelenti: "Mindenképpen vissza kell utasítanunk a már megkezdett aktus direkt megszakítását, s még inkább a közvetlen abortuszt, mint a gyermekek számának törvényes szabályozási módját."⁵³

• János Pál pápasága alatt a Katolikus Egyház az eddigieknél is sokkal határozottabban állt ki az élet védelmében. 1980-ban adta ki a püspöki szinódus a Családjogi Chartát. Ennek 4. §-a egyértelműen kimondja: "Az emberi életet a fogantatás pillanatától kezdve feltétlen tiszteletben kell tartani és védelemben kell részesíteni. Az abortusz közvetlenül megsérti az ember alapvető jogát az élethez."⁵⁴ A pápa által 1981-ben kiadott "Familiaris Consortio" című dokumentum megerősíti, hogy az Egyház az élet oldalán áll, védi az emberi életet "bármilyen fokon vagy körülmények között is legyen az élet."⁵⁵ Ennek a következetes tanításnak jogi vonatkozásait szilárdította meg - a Zsinat szellemében átdolgozott és 1983. január 25.-én kihirdetett - új Egyházi Törvénykönyv. A Törvénykönyv 1398. kánonja lényeges eltérés nélkül megerősíti az 1917. évi Kánonjogi Kódex formuláját, amikor így fogalmaz: "Aki sikeresen magzatelhajtást végez, önmagától beálló kiközösítésbe esik."⁵⁶

A Hittani Kongregáció 1987. február 22.-én adta ki Instrukcióját az emberi élet tiszteletéről és az utódnevelés méltóságáról ("Donum vitae"). Az instrukció egyértelműen és határozottan kijelenti, hogy "minden emberi lényt - mint személyt - létének első pillanatától tisztelni kell."⁵⁷ A Donum vitae-t kiemelkedően fontos dokumentumként kezelhetjük; egy váltás kezdetét jelenti, amelyben a Katolikus Egyház hangsúlyozottan jogi, emberi jogi kérdésként fogja fel az abortuszkérdést, szemben a korábbi évtizedek hangsúlyozottabban erkölcsi kérdésével.

⁵² A II. vatikáni zsinat „Gaudium et spes” kezdetű dokumentuma, 51. pont

⁵³ Szexualitás és szexuális felvilágosítás a katolikus egyház szemével, szerk.: GRESZ MIKLÓS, Bp., 1991, Szt. Gellért kiadó, 17. p.

⁵⁴ uo. 24. p.

⁵⁵ Amit Isten egybekötött, Bp., SztIT, 1986, 53. p.

⁵⁶ CIC 943. can.

⁵⁷ Donum Vitae - Családi iránytű 5., Bp., 1990, Szt. Gellért kiadó, 12. p.

⁴ XII. PIUS PP. beszéde az itáliai katolikus bábaasszonyok gyűlésén (1951. okt. 29.), in EV 62

újra megerősítette, hogy az emberi élet szent, mert "fogantatásától kezdve föltételezi Isten teremtő tevékenységét". A II. Vatikáni Zsinat a "Gaudium et spes" című lelkipásztori konstitúcióban (1965) nagyon komolyan elítélte az abortuszt: "Az életet a leggondosabban kell óvni már a fogamzástól kezdve. A magzatelhajtás is, a csecsemők megölése is szégyenletes büntetés."⁵²

1995. március 25-én Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén hozta nyilvánosságra a pápa enciklikáját az emberi élet sérthetlenségéről (Evangélium vitae). Korunkat a halál civilizációjának nevezi, s vele szemben meghirdeti az élet és a szeretet civilizációját. Az élet új kultúrája mindannyiunktól azt a bátorságot kívánja, hogy egy új életstílust öltünk magunkra, mely abban mutatkozik meg, hogy a konkrét döntések alapja az értékek helyes rendje; „a lét elsőbbsége a birtoklással, a személy elsőbbsége a dolgokkal szemben”.⁵⁸ Az enciklika összefoglalja az Egyház évszázados tanítását, rávilágít kíméletlen igazsággal korunk legmélyebb és legsúlyosabb hibáira, ugyanakkor kiutat is mutat a halál civilizációjából. Egy forradalmian új világméretű és cselekvési lehetőséget kínál fel korunknak, melyben az emberiség történetének legsúlyosabb válságába került.

A pápai megnyilatkozások alapján a Magyar Katolikus Püspöki Kar először 1956. szeptember 12.-i körlevelében szólt az abortuszról. A körlevél kiadását az 1956 nyarán a Rákosi-féle példátlan abortuszliberalizáció indokolta. A körlevél részletesen elemzi a terhesség-megszakítás súlyos erkölcsi, egészségügyi, szociális és demográfiai következményeit. Ez a körlevél azonban csak 1986-ban kaphatott könyvnyilvánosságot. Három évtizeddel később, 1991. július 3-án a Püspöki Kar közvetlenül a pápalátogatás előtt nyilatkozatot adott ki „A megfogant emberi élet védelmében”. A nyilatkozat felhív a fogamzástól számított emberi élet védelmére. A teendők között első helyen fordul a magyar törvényhozókhöz, hogy az abortusz kérdésében az élethez való alapvető emberi jog alapján döntsön.

•A katolikus erkölcsstan álláspontja

Mivel az utóbbi időben egyre nagyobb vitákat vált ki az abortusz-probléma, a morális teológia is részletesen, kiemelten foglalkozik ezzel a kérdéssel.

A direkt abortuszt - mint az ártatlan élet kioltását - az Egyház halálos bűnnek tartja. Ennek előidézését kérő vagy elfogadó anyát, az azt tanácsoló, valamint a műtétet végrehajtó személyt az Egyház a püspököknek fenntartott kiközösítéssel bünteti.

Az a várandós anya, aki születendő gyermekét direkt életveszélynek teszi ki, szintén súlyos bünt követ el. Ugyanez vonatkozik arra is, aki fizikai vagy pszichikai veszélynek tesz ki egy állapotos nőt.

⁵⁸II. JÁNOS PÁL PP.: Evangélium vitae, 1995, SzIT

A polgári törvénykezés a legtöbb államban figyelembe veszi az úgynevezett indikációkra⁵ való hivatkozásokat. Ilyen indíték lehet a nemi erőszak, szülők rossz szociális helyzete, vagy az anya egészségi állapota. Ezek az indikációk enyhítő körülmények az erkölcs szempontjából, bár az abortusz ebben az esetben is ugyanolyan

⁵ Ezek az indikációkat már kifejtettük a dolgozat II. fejezetének I. pontjában.

súlyos bűnnek számít. Nincs azonban erkölcsi akadálya a koraszülés művi előidézésének, ha megvannak a kellő indokok, pl. az anya betegsége. Ilyenkor ugyanis a beavatkozás komoly károsodásoktól, esetleg halálveszélytől menti meg az anyát anélkül, hogy a gyermek életét feláldozná.⁶⁰

⁶⁰ vö: DR. BAGI ISTVÁN, DR. DIÓS ISTVÁN: Erkölcssteológia, főiskolai jegyzet, 92-93. p.

• KIÚT A VÁLSÁGBÓL

Ma Magyarországon súlyos az abortusz-helyzet, de azzal, hogy sajnálkozunk, még semmi sem változik. Inkább azon kellene gondolkodnunk, hogy milyen megoldási lehetőségek kínálóznak az abortuszok számának csökkentésére, a szülési kedv fokozására. Az abortusz összetett probléma, ezért az egyes lehetőségeket nem szabad elszigetelt, egyedüli megoldásnak tekinteni. Először azokat az okokat kell kiküszöbölni, amelyek miatt az édesanyák a nők egészségére és lelki világára káros abortuszt választják. Olyan társadalmi közgondolkodást kell kialakítani -szociális intézkedésekkel alátámasztva -, amelyben az abortusz gondolata fel sem merül. A kérdés tehát: "Kinek kell tennie valamit, és mit?" Természetesen a társadalom minden tagjának kell tennie valamit állapotának, korának és hivatásának megfelelően.

Újra fel kell fedezni eredeti és lényeges erkölcsi és emberi értékek létezését. Ilyen érték többek között a család, amelytől nagymértékben függ Magyarország újjászületése, amely az élet szentélye, az emberiség bölcsője és a jövőbe vetett remény jele.

Nagy lehetőségei és feladatai vannak a civil társadalomban az egyházaknak és a polgári szerveződéseknek. Az abortusz-vitában a keresztényeknek a reménység világosságáról kell tanúságot tenniük.

Az ezzel kapcsolatos lehetőségeket és teendőket az élet hat területén szeretném felvázolni.

1. Törvényalkotás

A "Mit tehet a törvényhozó?" kérdésre egyértelmű a válasz: "Magzatvédelmi törvényt alkosson, és ne abortusz törvényt!" A teendők között első helyen áll - ahogyan a Magyar Katolikus Püspöki Kar is nyilatkozta 1991-ben - olyan helyzet teremtése, ahol biztosítva van mindenki számára az élethez való alapvető emberi jog. A politikusoknak és a törvényhozóknak nem szabad megfeledkezniük arról, hogy a közhatalomnak az a dolga, hogy megfelelő törvényekkel és büntetésekkel védelmezze az ártatlanok életét. Az alapvető erkölcsi értékek vonatkozásában nem a hibás gyakorlathoz kell igazítani a törvényt, hanem fordítva. A

törvény csak akkor jó, ha az általa megcélzott érték a legfőbb jó, s a törvény ehhez kívánja felemelni a törvény teljesítőjét.

Milyen az a törvény, amely maximálisan védelmezi a magzatot? Állítja, hogy az élethez való jog minden embert megillet, s az emberfogalomban a magzat is beletartozik fogamzásától kezdve. Az élethez való jog abszolút, korlátozni nem lehet. Így a terhességmegszakítás csak az anya életveszélye esetén engedhető meg. A magzat fogamzásától kezdve emberi személy, jogai a megszületett emberével azonosak. Minden magzatelhajtás szándékos emberölés (gyilkosság). Lényegében ezt az álláspontot vallja a római-zsidó-keresztény jogrendszer az ókorban, illetve a középkorban. Ezen az állásponton van napjainkban a Katolikus Egyház, a létező európai nemzeti jogalkotások közül Írország, továbbá az iszlám államok, a buddhista és hindu világ. Magyarországon az abortusszal kapcsolatos törvényhozás még nem befejezett, s ez reményre ad okot.⁶

•Szociális helyzet javítása

Az állam szerepvállalása a család életkörülményeinek alakításában igen fontos. Az adók nagysága, a gyermektámogatás különböző formái, az anyasági segélyek, az iskolarendszer és a társadalmpolitika befolyással vannak az anyaság vállalására. Természetesen nem lehet azt állítani, hogy az anyaság szempontjából optimális politikai és gazdasági körülmények automatikusan több gyermek születését eredményezik, de az biztos, hogy csak megfelelő feltételek megléte esetén várható, hogy a nők több gyermek vállalása mellett döntsenek.

Ennek érdekében 1998. december 24.-én új törvény született a családok támogatásáról. A törvény új elvi alapokra helyezi a gyermekneveléshez kapcsolódó pénzügyi támogatás rendszerét. A szabályozás célja, hogy jobban szolgálják a gyermekes családok társadalmi esélyegyenlőségét, a gyermekvállalással járó többletterhek elismerését, javítsák a gyermekvállalás feltételeit, és hosszabb távon előmozdítsák a népesedéspolitikai célok megvalósítását. Nevelési ellátások címen tárgyalja a családi pótlékot és az iskoláztatási támogatást, amelyek a gyermekek neveléséhez biztosított támogatási formák. A gyermeket nevelő szülők megélhetésének alapjául szolgálnak a gyermekgondozási támogatások, nevezetesen a gyermekgondozási segély és a gyermeknevelési támogatás. Az előzőektől eltérően egyszeri támogatási forma az anyasági

támogatás, amely a gyermek születésével kapcsolatos kiadások fedezéséhez nyújt segítséget. A nevelési ellátás összegét családtípus, a gyermekek száma és egészségi állapota szerint állapítják meg.

A felsorolt családtámogatási formákon kívül a gyermeket nevelő családokat segíti a személyi

⁶ JOBBÁGYI GÁBOR: A méhmagzat életjoga, Bp., SzIT, 1997, 202. p.

jövedelemadóról szóló törvényben újjólág bevezetésre került gyermekek után járó adókedvezmény.⁷

Az 1998-as választások eredményeként alakult új kormány családtámogatási rendszere kétségkívül pozitív változásokat tartalmaz, de vannak még teendők. Egy kedvező feltételű szülési szabadság igen nagymértékben ösztönözné a nők több gyermek vállalására irányuló kedvét. Az a körülmény szintén fokozza a gyermekvállalási kedvet, ha az anya a szülési szabadság lejárta után garantáltan visszakapja munkahelyét. Szükség van a fiatalok lakásszerzését, házasságkötését támogató hitelrendszerre, amely figyelembe veszi a jövőben megszületendő gyermekeket.

Az állam részéről nyújtott szociális támogatásoknak valóban nagy szerepe van a válságos helyzet javításában, azonban csupán anyagi támogatásokkal nem lesz jelentős és tartós előrelépés. A közgondolkodásában kell egy alapvető változásnak bekövetkeznie, hogy a születendő gyermekeket ajándékként, és ne teherként fogadják az emberek.

•Keresztény nevelés

A kereszténység olyan pozitív erkölcsiséget hordoz, amely képes arra, hogy felmutassa a társadalomnak azokat az értékeket, amelyek kisugározzák az élet igenlését, és segítenek felülemelkedni az anyagi és egyéb szempontokon.

"Sürgető feladat a lelkiismeretek általános mozgósítása és a közös etikai erőfeszítés, hogy mozgásba lendüljön az életet szolgáló nagy stratégia." - írja II. János Pál az "Evangélium vitae" kezdetű enciklikájában.⁸ Tehát alapvető lépés az erkölcsi lelkiismeret formálása minden emberi élet páratlan és sérthetetlen értékének kérdésében, amelyhez szorosan kapcsolódik a nevelői munka. Nevelő értéke van már a magzati lét hónapjainak. Az édesanya áldott állapotának korszakában nem csupán a gyermek biológiai szervezetét, hanem közvetve egész emberségét építi.

hogy Isten és az emberek tiszteletével olyan családi légkört teremtsenek, amely elősegíti a gyermekek minden irányú nevelését az egyéni és közösségi élet számára. A szülőknek bizalommal és lelki erővel kell nevelniük gyermekeiket az emberi élet értékeire. A gyermekeknek az anyagi javaktól való függetlenség légkörében kell

⁷ Magyar Közlöny 1998 dec. 24.

⁸ II. JÁNOS PÁL PP: Evangélium vitae, 95. p.

A gyermekek első és fő nevelői a szülők. Nevelői küldetésüket meg kell osztaniuk más személyekkel és intézményekkel, az Egyházzal és az állammal. A szülők feladata,

nevelkedniük, úgy, hogy az egyszerű és szűkös életkörülményeket is elfogadják abban a meggyőződésben, hogy az embert személye és nem a javai teszik értékessé.⁶⁴

Nagy jelentősége van annak, hogy az új nemzedékeket úgy neveljük, hogy az élet minden dolgában tudatában legyenek felelősségüknek, így a családalapításban, a gyermekek vállalásában és fölnevelésében is.

Az abortuszok nagy száma visszaszorításának kulcsszava a megelőzés. Ennek érdekében az ifjúságot alkalmas módon és idejében, elsősorban a családon belül, fel kell világosítani a házastársi szerelem méltóságáról, feladatáról és megéléséről, figyelembe véve az életkori sajátosságokat.

Elengedhetetlen feltétel a szülők számára a szeretetre mint önátadásra való nevelés ahhoz, hogy gyermekeiknek világos és okos nemi nevelést tudjanak adni. Egy olyan kultúrával szemben, amely lealjasítja az emberi nemiséget - mert csak a testhez köti és nem lát benne mást, mint az önző vágy kielégülését a szülők nevelői szolgálatának egészen és igazán a személyes nemi kultúrára kell támaszkodnia. Nem szabad mellőzni a tisztaságra mint erényre való nevelést, amellyel el lehet kerülni azt, hogy tizenéves lányok teherbe essenek. A nevelésnek rá kell vezetnie a gyermekeket arra, hogy az erkölcsi törvényeket úgy fogják fel és úgy értékeljék, mint szükséges és fontos oltalmat személyiséga felelős kifejlődéséhez mindabban, ami az ember nemiségéhez tartozik.⁶⁵

Az életre való nevelés magával hozza a házastársak nevelését a felelős nemzésre. Fáradozni kell az anyai feladat társadalmi újraértékeléséért, és az ezzel járó fáradozás megbecsüléséért. Minden emancipáló törekvéssel szemben áll az az igazság, hogy az Isten mint az rendelése szerint a nő sehol másutt nem tudja jobban "megvalósítani önmagát", anyaságban.

⁶⁴ vö: II. JÁNOS PÁL PP: Familiaris consortio, in: Amit Isten egybekötött, Bp., 1986, SzIT, 129. p. ⁶⁵ uo., 130. p.

•Ellenpropaganda - Eletvédő szervezetek

A gyermekek nevelésében a szülők a legfőbb szerep. Ahhoz, hogy a szülők életpárti gondolkodásmódot tudjanak továbbadni gyermekeiknek, az ő fejükben, lelkükben is szükség van változásra. Ez a változás egy hosszú folyamat eredménye, ami talán a rendszerváltozással elkezdődött már. Az abortuszt engedélyező törvényhozással szemben számos kezdeményezés és mozgalom indult a magzati élet védelmében.

Széleskörű és hatékony propagandára van szükség, hogy a magyar társadalom felismerje az abortusz negatív mivoltát, és az élet oldalára álljon. Ehhez fel kell használni a tömegtájékoztatási eszközöket: tévét, rádiót, újságokat, folyóiratokat.

A felvilágosításra, ismeretterjesztésre sokféle lehetőség kínálkozik. Eredményesek különböző előadások, tanfolyamok, orvosi tanácsadások, beszélgetések családgondozókkal, videofilmek, kiadványok füzet vagy szórólap formájában, amelyeket a fiatalok kezébe kell adni. Ilyen például magyar nyelven a Szent Gellért Kiadó "Családi iránytű" c. füzet sorozata, amely különböző kérdésekkel foglalkoznak, mint például:

gyermek szexuális felvilágosítása, örökbefogadás, nevelőszülőség, a család szerepe, a természetes családtervezés.

Lényeges kiemelni, hogy az életvédő mozgalmak tevékenysége nem korlátozódik a magzatok védelmére. Feltájják a lehetőségeket a várandós anyák számára az abortuszon kívül. Támogatást nyújtanak szülés előtt és után. Működnek országsszerte anyaotthonok a hajlék nélküli kismamák számára (pl. Borostyánvirág Alapítvány, Árvácska Református Kismamaotthon).

Magyarországon az első életvédő szervezetek a '80-as évek végén alakultak.

- Ilyen a *Magzatvédő Társaság*, amelynek alapelve: "Az ember fogantatásának pillanatától kezdve emberi lény, akinek ennél fogva természetes emberi joga van a méhen belüli fejlődéshez és a megszületéshez." Céljai között szerepel az élet és az anyaság tiszteletére, a szülői hivatásra nevelés. Az Interneten Életvédő Honlapot indítottak, életvédő konferenciákat szerveztek (I-V. Életvédő Konferencia), lehetőséget adva a társszervezetekkel történő együttműködésre. Megszólaltak több esetben a rádióban és a televízióban is, képviselve az életvédők álláspontját.

- A *Pacem in Utero* egyesületet 1989-ben orvosok és jogászok alakították, amelynek célja az emberi élet orvosi és jogi védelme a fogamzástól a természetes halálig. 1990-ben az Alkotmánybíróságtól kérte a hatályos abortusz jogszabályok megsemmisítését. Az új ún. "Magzatvédelmi Törvény" (1992.) alapján ismét indítványt tett

az egyesület az Alkotmánybíróságnál, melyről a testület 1998-ban döntött. Az Egyesület tagjai az elmúlt tíz évben számtalan publikációval, felvilágosító előadással vettek részt a közéletben. Legfontosabb kiadványai:

Jobbágyi Gábor: A méhmagzat életjoga 1997.

Paksy Mária: Szeresd és engedd élni 1994.

- A *Tessedik Sámuel Alapítvány* 1991-ben jött létre, hogy anyagi támogatást tudjon nyújtani azoknak, akik erejükön felül is vállalnak gyermeket.

- A *Szülészek az Életért Társaság* és az *Életvédő Központ Alapítvány* társszervezetek, központi eszményük az emberi élet védelme. Az Életvédő Központ Kuratóriumának munkájában részt vállalt több katolikus püspök és protestáns egyházi vezető is. Az Alapítvány fő tevékenységei: tanácsadó szolgálat lelki nehézségekkel küszködő várandós anyáknak, problémamegbeszélő anyacsoportok, "szülőkör", valamint oktató tevékenység felsőtagozatos általános iskolásoknak.

- A *Keresztény Értelmiségiek Szövetségének (KÉSZ) pro life munkacsoportja*

30-

40 emberrel dolgozik az egész országban. Konferenciákat, előadásokat tartanak, valamint tanulmányokat, könyveket adnak ki hazánk abortusz helyzetéről.

- Az *ÉLET Mentálhigiénés Egyesület* tevékenyen részt vesz, illetve javaslatokat dolgoz ki a mentálhigiénés intézmények és szervezetek kialakításában és fejlesztésében, a mentálhigiénés tevékenység propagálásában. Támogatja és elősegíti, hogy az elsődleges közösségek a problémás egyéneket (köztük a várandós anyákat) átsegítsék a kritikus élethelyzeteken.

- A *Magyar Fészek Alapítvány* célja bevinni a köztudatba a három- és többgyermekes családmodell elfogadását. Ezért harcol az alapítvány az abortusz ellen. Felhasználják céljuk eléréséhez a sajtó minden formáját (plakátok, röplapok, újságcikkek, folyóiratok, videofilmek stb.)

- A *Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE)* a nagycsaládok érdekvédelmével foglalkozik. Rendszeresen szerveznek találkozót, hogy felhívják a társadalom figyelmét az élet megbecsülésére.

- Az *Alfa Szövetség* célja a magzatokat nem kívántként hordó kismamák figyelmét felhívni arra a felelős szerepre, amit születendő gyermekük életében töltenek be. Valódi döntési, választási szabadságot juttatja érvényre, amikor a törvény által felkínált abortusz- lehetőséggel szemben felajánlja a szociális vagy lelki-kapcsolati válsághelyzetében elmagányosodott várandós nő támogatását abban, hogy gyermekét kihordja és megszüljje, gondozását-nevelését vállalja. Az Alfa Szövetség munkatársai önkéntesen, ellenszolgáltatás nélkül végzik gyermekmegmentő tevékenységüket.

A felsorolt legfontosabb szervezeteken kívül természetesen működik még számos civil szervezet, alapítvány, ill. egyesület, amely azon munkálkodik, hogy javuljon az erkölcsi és a népesedési helyzet hazánkban.

Tehát a negatív, életellenes propaganda legjobb ellenszere a pozitív, az élet értékét hirdető propaganda.

•Az egészségügy

Mit tehet az orvostársadalom az abortuszok számának csökkentése érdekében? Nagy részt kell vállalnia a megelőzésben, a felvilágosításban. Sajnos kevés nőgyógyászlól lehet állítani, hogy még nem végzett abortuszt. Ehhez hozzájárul az a tény, miszerint a jelenlegi törvénykezés kimondja: "A szülészeti-nőgyógyászati osztályt működtető állami és önkormányzati intézményekben biztosítani kell legalább egy terhességmegszakítást végző csoport működését."⁹ Gyakorlatilag ez lehetetlenné teszi, hogy egy nőgyógyász

⁹ Magyar Közlöny 1992/132, LXXI X. törv. 13. pár. (2)

élhessen az egyébként törvény által biztosított jogával: lelkiismeretére hivatkozva megtagadhatja az abortusz elvégzését.

A Szülészek az Életért társaság létével és tevékenységével hirdeti, hogy vannak Magyarországon a keresztény meggyőződését komolyan vevő orvosok. Példát adnak az orvostársadalom számára a több ezer éves Hippokratészi Eskü megtartásában. Ez az eskü (" Senkinek nem adok halálos mérget akkor sem, ha kéri, és erre vonatkozóan még tanácsot sem adok. Hasonlóképpen nem segítek hozzá egyetlen asszonyt sem magzata elhajtásához.") olyan magatartásbeli elvárást állított minden orvos elé, amely tisztaságát, abszolút humánus voltát a mai napig sem tudta túlszárnyalni semmilyen hivatáserkölcsi kódex sem.

Az Orvosok Világszövetsége által 1948-ban kiadott ún. Genfi Deklaráció, illetve annak 1968-ban módosított változata, mely Nemzetközi Orvosi Eskü néven közismert, megpróbálja a XX. század megváltozott körülményeihez és követelményeihez igazítani a hippokratészi orvostikai normarendszert, amely tartalmát tekintve nem változtat a lényegen. Magyarországon a nemzetközi eskü szövege a legutóbbi időkhöz egyszerűen ismeretlen volt. A jelenleg forgalomban lévő magyar esküszöveg csak általánosságokat tartalmaz. Vagyis egyetlen szülésorvos sem esküszegő, ha terhességmegszakításban bármilyen módon részt vállal.

Gaizler Gyula "A bioetika alapkérdései" című könyvében alapvető fontosságúnak tartja, hogy a Magyar Orvosi Kamara újjólal nyilvánítsa ki: minden orvos és egészségügyben dolgozó joga, hogy megtagadja az erkölcsi alapelveivel összeegyeztethetetlen abortusz elvégzését, illetve az abban való részvétel, valamint kövessen el mindent, hogy ezt a jogot mielőbb törvényben vagy rendeletben egyértelműen biztosítsák.⁶⁷

•Örökbefogadás

Az abortusz helyett megoldás lehet a "nem kívánt" gyermek örökbeadása. Sajnos hazánkban kevesen döntenek e mellett. Magyarországon is megvan a lehetőség arra, hogy ha egy édesanya megszüli gyermekét, de nem tudja vállalni felnevelését, lerakja egy kórház portáján elhelyezett inkubátorba (pl. Budapesten a Schöphmérei kórház).

Egész sor gyermektelen házaspár reménytelen sóvárgása tanúsítja, hogy hazánkban sincsenek nem kívánt gyermekek. Nekik hosszú éveken át kell - olykor reménytelenül - várakozniuk, mielőtt gyermek kerülhetne a családjukba. Ma Magyarországon az örökbefogadásnak két formája létezik. Az egyik a titkos örökbefogadás, mely esetén a csecsemő, vagy a gyermek előbb gyámhatósági közreműködéssel állami gondozásba kerül, majd a szülők lemondó nyilatkozatával, bírósági döntéssel a szülők elveszítik szülői jogait, és a gyermek örökbeadható lesz. Az

örökbefogadó család kiválasztása és a gyermek átadása nekik titkosan, tehát a vérszerinti szülők tudta nélkül történik. A nyílt örökbefogadás lényege, hogy a lemondó és az örökbefogadó szülők ismerik egymást.

Ebben az esetben is kell lemondónyilatkozatot tenni a vérszerinti szülőknek. Az örökbefogadást szigorú törvények szabályozzák, vannak feltételek, amelyeknek az örökbefogadóknak eleget kell tenni. A csak nyílt örökbefogadásra várakozók a pszichológiai vizsgálatot több intézménnyel is elvégeztethetik. Az a társadalmi szervezet, amely részt vesz az örökbeadás, vagy családban történő elhelyezés folyamatában (így az Alfa Szövetség is, amely idáig 150-nél több gyermek örökbeadását intézte), saját szempontrendszer szerint kiegészítő vizsgálatokat végezhet, információt gyűjthet, felkészítő tanfolyamot szervezhet.

Az Alfa Szövetséghez tartozó szervezetek szeretnék a terhesség közben, sőt már a válságterhesség kezdetén felvenni a kapcsolatot az anyával. Lelki lehetőség szerint anyagi ⁶⁷ GAIZLER GYULA: A bioetika alapkérdései, Bp., 1997, 122-123. p.

támogatást nyújtani. Ahol végül szülés után nyílt örökbeadásra kerül sor, a megfelelő befogadó család kiválasztása, felkészítése, sőt az örökbeadás jogi aktusa is lebonyolítható, mire a csecsemőt kiengedik a kórházból. Ezen a területen különösen fontos a társadalom pozitív hozzáállása a társadalmi és egyházi szervezetek közreműködésével.

(Magyarországon az örökbefogadások száma 1990-1997 között: Függelék, 7. táblázat.)

•Lelki mozgalmak

Nemcsak anyagi és természetes eszközöket kell igénybe venni a jelenlegi válságos helyzet javítására, hanem természetfeletti eszközöket is. Sok imára, engesztelésre, jóvátételi szándéokra van szükség. A lelki adoptálás ötlete Fatimából származik, Magyarországon ezt a Szociális Testvérek Társasága terjeszti az egri érsek támogatásával. A lelki adoptálás személyes imafelajánlás, melyben egy konkrét személy kötelezi magát, hogy kilenc hónapon át mindennap imádkozik egy veszélyben lévő magzatért, valamint azért, hogy ez az Isten által kiválasztott és egyedül Átala ismert gyermek születése után törvényes családi keretek között nőhessen fel, szeretetben és elfogadva. Elsődleges célja tehát egy konkrét - bár általunk nem ismert - gyermek életének megmentése. Mély hatást gyakorol magukra az imát végzőkre, közvetve pedig hozzájárul az emberek közötti megromlott, felborult erkölcsi rend Isten akarata szerint való újjáépítéséhez. A lelki adoptálás egyben engesztelés is a magzatgyilkosságok égbekiáltó bűnéért.

A Pesti Ferences Rendház adott otthont 1999. március 25-én Gyümölcsoltó

Boldogasszony ünnepén egy nagygyűlésnek, ahol egy évig tartó segítő, engesztelő, imára (1999. március 25.-től 2000. március 25.-ig) hívták a jószándékú embereket. Néhány éve indult kezdeményezés, hogy december 28.-án, Aprószentek ünnepén engesztelő imádságra gyűlnek össze az életvédők a budapesti Belvárosi Templomban.

1991. október 23.-án Abasáron Dr. Paskai László bíboros-érsek emlékművet avatott fel, amely az 1956 és 1990 között meg nem született ötmillió magzat emlékére készült. Az emlékhely azóta állandó zarándokhellyé vált, ahol Aprószentek ünnepén megemlékező szentmisét tartanak.

BEFEJEZÉS

Ez a diplomadolgozat azzal a céllal íródott, hogy bemutassa a magyarországi abortusz kérdés hátterét, jelenlegi helyzetét. A dolgozat ennek összefüggéseit tárgyalja különböző szempontok szerint. Alapvető erkölcsi normákat, emberi jogokat tárgyilagosan szemlélve, hívő szemmel próbáltuk fölvezetni ezt az egyházunkat és nemzetünket különösen is érintő létfontosságú kérdést.

A dolgozat első részében - az abortusszal kapcsolatos fogalmak tisztázása után - az emberi élet kezdetét vizsgáltuk összevetve különböző szempontokat és nézeteket. Az ezzel kapcsolatban elsőként felmerülő kérdés - vagyis, hogy mikor kezdődik az emberi élet - alapja a vitának. A filozófia, a biológia, a Szentírás valamint az egyházatyák útbaigazítása alapján a keresztyén álláspont egyértelműen az, hogy az emberi élet a fogantatáskor kezdődik.

A következő részben elemeztük azt a négy fő okot (indikációt), amely a leggyakoribb kiváltója az abortusznak.

Ezután a dolgozat tárgyalja a magyarországi törvényhozás ellentmondásosságának következményeit.

Továbbá szó esik az abortusz egészségi szövődményeiről és azokról a tragikus hatásokról, amelyek a mai magyar demográfiai helyzetet jellemzik. Ezek után fölvezeltük az egyház álláspontját magával az abortusszal kapcsolatban. A Szentírás tanításának fényében fejtik ki véleményüket az egyházatyák, a pápai enciklikák. Ugyanitt mutatjuk be a katolikus erkölccstan állásfoglalását is.

A diplomadolgozat végén a teljesség igénye nélkül felsoroltunk néhány lehetőséget az abortusz problémájának orvoslására, és rámutattunk arra a felelősségteljes keresztyén magatartásra, amely Isten ajándékaként fogadja el az életet, így építve Isten Országát és a keresztyén Magyarországot.

FÜGGELEK

1.a táblázat: (forrás: Magyar Tudomány,
1970.7.szám,835.p.)

Év	Fogamzásg.	Vetélés	Szülés	Év	Fogazásg.	Vetélés	Szülés
1931	42	18	40	1959	31	41	28
1932	42	20	38	1960	32	41	27
1933	44	18	38	1961	32	42	26
1934	39	23	38	1962	34	42	24
1935	41	22	37	1963	34	42	24
1936	38	26	36	1964	33	43	24
1937	41	24	35	1965	33	43	24
1938	42	24	34	1966	32	43	25
1939	45	22	33	1967	32	42	26
1946	42	27	31	1968	30	43	27
1947	42	23	35	1969	30	44	26
1948	42	23	35	1970	34	40	26
1949	43	22	35	1971	36	38	26

1950	43	21	36	1972	37	37	26
1951	46	19	35	1973	38	35	27
1952	44	22	34	1974	45	23	32
1953	44	18	38	1975	44	23	33
1954	42	18	40	1976	46	22	32
1955	37	25	38	1977	49	20	31
1956	31	34	35	1978	52	19	29
1957	32	37	31	1979	54	18	28
1958	29	41	29	1980	56	18	26
				1981	57	18	25

1.b táblázat: (Forrás: Statisztika Zsebkönyv 1998, Bp., 1999 KSH)

Év	Népesség (1000)	Élveszület és	Terhességmegszakítás összesen /100 élve szül.-re		Halálozá s	Természet es szaporodá s
1949	9 205	190 398	1 707	0,9	106 000	+84 680
1960	9 961	146 461	162 160	110,7	101 525	+44 936
1970	10 332	151 819	192 283	128,7	120 197	+31 622
1980	10 709	148 673	80 882	54,5	145 355	+3 318
1990	10 375	125 679	90 394	71,9	145 660	-19 981
1995	10 246	112 054	76 957	68,7	145 431	-32 377
1996	10 212	105 272	76 600	72,8	142 000	-37 858
1997	10 174	100 350	74 564	74,4	139 434	-39 084
1998	10 135	97 500	69 000	70,8	141 000	-43 500
1999.jan .	10 092					

2.táblázat: (Forrás: Demográfiai Évkönyv Évkönyv in: Népszabadság, 1998.XI.19.,1.p) Az abortuszok számának változása Magyarországon 1970-től:

3.táblázat:(Forrás: Statisztikai Zsebkönyv 1998,Bp.,1999 KSH)

Év	Anya betegségek	Genetikai ok	Válsághelyzet	Bűncselekmény	Ismeretlen	Összes
1990	8 129	164	82 092	9	*	90 394
1992	5 507	66	71 185	7	*	76 765
1994	976	535	72 892	49	39	74 491
1995	998	751	75 157	26	25	76 957
1996	1 022	729	74 720	67	62	76 600
1997	936	570	72 887	124	47	74 564
Százalékban						
1990	9,0	0,2	90,8	0,0	*	100%
1992	6,7	0,1	93,2	0,0	*	100%
1994	1,3	0,7	97,8	0,1	0,1	100%
1995	1,3	1,0	97,7	0,0	0,0	100%
1996	1,3	1,0	97,5	0,1	0,1	100%
1997	1,3	0,7	97,7	0,2	0,1	100%

4.táblázat:(Forrás: Statisztikai Zsebkönyv 1998, Bp., 1999 KSH)
A korai szövődmények előfordulása:

	1987	1988	1989
--	------	------	------

Összes abortusz	85 573	88 560	89 871
Vérmérgezés	23	29	21
fertőzés	175	169	161
Utóvérzés	112	139	74
Méhperforáció	152	130	140
Méheltávolítása	67	53	69
Anyahalála	1	1	1

5.táblázat:(Forrás: Statisztikai Zsebkönyv 1998, Bp., 1999 KSH)
Magyarország lakosságának fogyása 1981-től:

Év	1981	1985	1990	1995	1996	1997	1998
Fő	1 867	17 414	19 981	32 377	37 858	39 084	43 500

6.táblázat:(Forrás: Statisztikai Zsebkönyv 1998, Bp., 1999 KSH)
A 15-49 éves nők gyermekszám szerinti megoszlása százalékban

élve születtek	1980	1990	1996	1997	1998
0	28,0	29,7	34,1	34,7	35,3
1	25,9	22,1	19,9	19,7	19,6
2	33,8	36,2	33,5	33,1	32,5
3	8,3	8,8	9,2	9,2	9,2
4	2,2	1,9	2,1	2,1	2,1
5	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7

6 és több	1,0	0,6	0,5	0,5	0,6
*	1,39	1,36	1,30	1,29	1,28

(*Egy 15-49 év közötti nőre jutó átlagos gyermekszám.)

7.táblázat:(Forrás: Statisztikai Zsebkönyv 1998, Bp., 1999 KSH)
Az örökbefogadások száma Magyarországon 1990 és 1997 között:

örökbefogadás	1990	1992	1993	1994	1995	1996	1997
örökbefogadni akarók	1 256	2 087	1 905	1 645	1 361	1 577	1 683
ebből külföldi	-	1 314	1 109	847	649	912	1 066
engedélyezett örökbefogadások	958	923	892	914	940	1 030	911
ebből külföldi	132	111	138	143	129	132	182

Felhasznált irodalom

Elsődleges irodalom:

-Biblia SzIT. Bp., 1979.

-JOBÁGYI GÁBOR: A méhmagzat életjoga, Bp., 1997.

-Magyar Katolikus Lexikon I. kötet, SzIT. Bp., 1993.

-WILKE, M. JOHN C., WLKE, EBARBARA: Abortusz - kérdések és válaszok, Bp., 1998, -PAKSY

MÁRIA: Szeresd és engedd élni, Bp., 1994.

Másodlagos irodalom:

-Amit Isten egybekötött, Bp., 1986.

-A II. vatikáni zsinat „Gaudium et spes” kezdetű dokumentum -Az

Egyházi Törvénykönyv Bp., 1986.

- ÁDÁM SÁNDOR: A magyarok pusztulása, Bp., 1998.
- BAGI ISTVÁN, DIÓS ISTVÁN: Erkölcssteológia, főiskolai jegyzet -Biblikus Teológiai Szótár, Bp., 1972.
- FARKAS JÓZSA MÁRTON: A fiatalkorúak terhességmegszakítása és fogamzásgátlása, Bp., 1985,
- FARKAS JÓZSA MÁRTON: Egészségügyi ABC,
- GAIZLER GYULA: A bioetika alapkérdései, Bp.,1997.
- GRESZ MIKLÓS: Szexualitás és szexuális felvilágosítás a katolikus egyház szemével Bp., 1991.
- II. JÁNOS PÁL PÁPA.: Evangélium vitae kezdetű enciklikája, Róma, 1995., -II. JÁNOS PÁL PÁPA.: Familiaris consortio, Bp., 1986.
- MOLNÁRFI TIBOR: Nemzeti létünk és az abortusz, "Együtt az életért fenntartások nélkül", első napi előadások, 1990.
- VI. PÁL PÁPA.: Humanae vitae, Róma.,1968.
- RÁKÓCZI ISTVÁN: Az abortusz, Bp.,1997.
- VANYÓ LÁSZLÓ: Ókeresztény írók, Bp., 1980.
- WARMATA JÁNOS: Ókori keleti történeti chrestomatika, Bp., 1965,

Cikkek, folyóiratok:

- ANDORKA RUDOLF: Hazánk népesedési helyzetének problémái és orvoslási lehetőségei, in Vigilia 1989/4.
- A Vatikán aggódik..., in Magyar Nemzet 1999. IV. 14.
- Családi iránytű 5., Bp.,1990.
- Családpasztorációs füzetek, 1996/1.
- GLÓNER RÓZSA: Halál helyett az élet kultúráját, Róma, 1997, Erkölcssteológiai füzetek 5.
- GYÜLAY ENDRE: Az abortusz más oldalról nézve, in Tudomány, 1990/285.
- KOVÁCS JUDIT: A magyar népesedés sajátosságai, i: Magyar Nemzet 1996. aug. 7.
- SOMORJAIÁDÁM: Keresztény ember és az abortusz, in Magyar sorskérdések, Róma, 1989. Magyar Közlöny, 1992./132.
- Magyar Közlöny, 1998./105.
- Magyar Tudomány, 1990/7.

-Magzatvédelem, 1992/1.

-MOLDOVÁNYI TIBOR: Egy csipetnyi élet, in Magyar Nemzet, 1999. XII. 4.

-Népszabadság, 1998. XI. 19.

-WERNER MENDE: A terhességmegszakítás kockázatai, in: Mérleg 1981/2.

TARTALOMJEGYZÉK

VÁZLAT	1
SOMMARIO	1
BEVEZETÉS	3
•	MI AZ
ABORTUSZ?	5
•	A
FOGALMAK TISZTÁZÁSA	5 •
•	MIKOR
KEZDŐDIK AZ EMBERI ÉLET?	5
•	AZ
ABORTUSZ A TÖRTÉNELEMBEN	7 •
•	
Hogyan végzik az abortuszt?	9 •
•	
Az alulról végzett abortuszok típusai	10 •
•	
A	
mérgezéssel történő abortusz formái	10
•	
Felülről végzett abortuszok	11
•	
•	AZ
ABORTUSZ OKAI	12
•	Emberi okok
•	12 •
•	
egészségügyi indikáció	13 •
•	
eugenikus indikáció	14
•	
erkölcsi indikáció	16 •
•	
szociális indikáció	17
•	Törvényhozói
tényezők	17 •
•	
Negatív propaganda	21
•	
•	AZ
ABORTUSZ KÖVETKEZMÉNYEI	24
•	Egészségügyi
szövődmények	24
•	korai
szövődmények	24
•	késői
szövődmények	25
•	Pszichés
következmények	26
•	

Demográfiai következmények	28	
•		AZ
EGYHÁZ TANÍTÁSA	31	
•		Bibliai alapok
•	31	
<i>Ószövetség</i>	31	
•		
<i>Újszövetség</i>	32	
•		AZ
EGYHÁZATYÁK VÉLEMÉNYE	34	
•		Pápák
megnyilatkozásai	35	
•		A katolikus
erkölcstan álláspontja	37	
•		KIÚT
A VÁLSÁGBÓL	39	
•		Törvényalkotás
•	39	
•		Szociális helyzet
javítása	40	
•		Keresztény
nevelés	41	
•		
Ellenpropaganda - Életvédő szervezetek	43	
•		AZ
EGÉSZSÉGÜGY	45	
•		
Örökbefogadás	46	
•		Lelki mozgalmak
•	47	
BEFEJEZÉS	48	
FÜGGELÉK	49	
La táblázat	49	
•		B
TÁBLÁZAT	50	
•		
TÁBLÁZAT	50	
•		
TÁBLÁZAT	51	
•		
TÁBLÁZAT	51	
•		
TÁBLÁZAT	52	
•		
TÁBLÁZAT	52	
•		
TÁBLÁZAT	52	
TARTALOMJEGYZÉK	55	